

บทเรียน

โครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน

โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก พื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทเรียนโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน

โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก พื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATION
DEVELOPMENT INSTITUTE

บทเรียนโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก พื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ISBN

๙๗๘-๖๑๖-๙๑๓๖๒-๒-๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑

มีนาคม ๒๕๕๘

จำนวนพิมพ์

๒,๐๐๐ เล่ม

บรรณาธิการ

พรพนทิพย์ เพชรมาก อุดมศรี ศิริลักษณ์พร

กองบรรณาธิการ

จิรวรรณ วรธนทอง แคตริยา ฤทธิไพโรจน์ กระแสร์ กะตาภู
กิจวัตร แก้วแจ่มแจ้ง ร.ต.อรุณ หวังหมัด เยาวเรศ ชูแก้ว
ธมลวรรณ สุวรรณรุ่งเรือง ฮาซัน มะเซ็ง

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานภาคใต้ตอนล่าง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

๒๙ หมู่ ๑๐ ถนนดอนขุน-ช้ายคลอง ตำบลตำนาน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

โทรศัพท์ : ๐๗๔ ๖๑๕ ๘๑๖

โทรสาร : ๐๗๔ ๖๑๗ ๕๕๙

E-mail: south@codi.or.th

www.codi.or.th

พิมพ์ที่

บริษัท ซีโน พับลิชชิ่ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง จำกัด

โทรศัพท์ : ๐ ๒๙๓๘ ๓๓๐๖-๘ , ๐ ๒๙๓๘ ๒๔๘๐-๑

E-mail: admin@zenopublishing.co.th

สารบัญ

- ๖ ความเป็นมาโครงการ วัตถุประสงค์ หลักการทำงานที่สำคัญ พื้นที่เป้าหมาย
 และงบประมาณ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการสนับสนุนโครงการฯ
- ๑๐ กระบวนการทำงานของโครงการ
 - ๑๐ ▸ การเตรียมการของชุมชน
 - ๑๑ ▸ การพิจารณากลั่นกรองโครงการ
 - ๑๓ ▸ การดำเนินโครงการ
 - ๑๔ ▸ การบริหารจัดการเรื่องการเงินทุน
 - ๑๕ ▸ การบริหารโครงการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
 - ๑๘ ▸ การติดตามประเมินผลโครงการ / การรายงาน
- ๒๐ สรุปผลการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย
 และที่ดินทำกิน
- ๒๔ ผลกระทบจากการดำเนินโครงการฯ
- ๒๖ ผลจากการติดตามประเมินผลโครงการโดยหน่วยงานภายนอก
- ๓๓ บทเรียนสำคัญของโครงการ
- ๔๐ ประสบการณ์การบริหารจัดการโครงการจากพื้นที่รูปธรรม
 และการทำงานของกลไกในระดับต่างๆ

ภาคผนวก

- ๔๔ รายชื่อคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาความมั่นคงในการอยู่อาศัยของคนจน
 ในเมืองและชนบท โดยชุมชนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๔๕ รายชื่อพื้นที่ตำบลที่ได้รับการสนับสนุนการซ่อม / สร้างที่อยู่อาศัย
 ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๕๒ รายชื่อพื้นที่ตำบลที่ได้รับการสนับสนุนเพื่อการแก้ปัญหาที่ดินทำกิน
- ๕๔ ตัวอย่างบ้านเรือนที่มีการซ่อมสร้างที่อยู่อาศัย

คำนำ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ปีนาค ๒๕๕๘

การทำงานพัฒนาสังคมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งจะมีแนวคิด (Approach) ในการทำงานที่แตกต่างกันหลากหลายแนวคิดตามปรัชญาและเป้าหมายในการทำงานของหน่วยงานหรือคนที่รับผิดชอบ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เช่นเดียวกัน บ้างว่าการพัฒนาต้องทำให้พื้นที่มีความสงบก่อนจึงจะทำงานได้ บ้างว่าให้หน่วยงานนี้หน่วยงานนั้นทำงานเป็นหลัก บ้างว่าต้องพัฒนาเศรษฐกิจ บ้างว่าต้องพัฒนาสังคม ฯลฯ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีความเชื่อว่าการพัฒนาใดๆ ก็ตามต้องให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา (Community-based approach) จึงจะมีความยั่งยืนและทำให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ในระยะยาว

มีการใช้แนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ชุมชนเป็นแกนหลักกันแพร่หลายในโลกนี้ แต่แม้ “วิธีคิด” เดียวกัน แต่ “วิธีทำ” กลับแตกต่างกันออกไปมากมาย บางองค์กรใช้แนวคิดนี้ แต่วิธีทำกลับถูกกำหนดมาเรียบร้อยแล้ว

ใน “โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก พื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้” ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ นี้ ยึดถือแนวทางการทำงานที่ชุมชนเป็นแกนหลัก กลไกการบริหารโครงการประกอบด้วยกลไกการทำงานในสี่ระดับ คือระดับห้าจังหวัด ระดับจังหวัด ระดับตำบลและหมู่บ้าน จะมีองค์ประกอบของชุมชนอยู่ในทุกกลไกของการบริหารจัดการโครงการฯ ทั้งนี้การทำงานในระดับตำบลเป็นจุดที่สร้างความเปลี่ยนแปลงมากที่สุด โดยชุมชนเป็นผู้สำรวจผู้เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน จัดลำดับความเดือดร้อนโดยเวทีประชาคมในระดับหมู่บ้าน ตำบล การเขียนโครงการ การเสนอโครงการ การดำเนินโครงการโดยคณะทำงานตำบล รวมทั้งการวางแผนจัดซื้อวัสดุซ่อมสร้าง การติดตามตรวจสอบและร่วมรับผิดชอบในผลการทำงานด้วยกันทั้งชุมชน

แน่นอนว่าการดำเนินโครงการร่วมกับคนเกือบห้าหมื่นครอบครัว มีคณะทำงานนับพันคน ย่อมมีข้อขาดตกบกพร่องไม่น้อย แต่สิ่งที่ชาวบ้านพึงพอใจมากที่สุดตามผลการสำรวจที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการนอกเหนือไปจากการมีบ้าน คือการที่ชุมชนได้ “โอกาส” ในการทำงานพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง บทเรียนการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าสิ่งที่ชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับมากที่สุดคือ “โอกาส” ในการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาด้วยตนเอง อย่างเท่าเทียมร่วมกับหน่วยงานและสีเสหลักในพื้นที่ (ผู้นำชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ ผู้นำศาสนา)

ชาวบ้านในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้โอกาสของตนเองในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยอย่างไร มีคำตอบที่ชัดเจนในหนังสือเล่มนี้

บทเรียนโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน
ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน
โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก พื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

- ในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประชาชนประสบปัญหาความเดือดร้อนเนื่องจากที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐานร้อยละ ๒๔ หรือประมาณ ๑๑๐,๐๐๐ ครัวเรือน มีทั้งบ้านที่ก่อสร้างด้วยวัสดุที่ไม่มั่นคง สภาพทรุดโทรม ไม่ได้ปรับปรุงซ่อมแซม และครอบครัวขยายที่มีความจำเป็นในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอ ในขณะเดียวกันชุมชนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวนมากมีปัญหาที่ดินทำกินเนื่องจากสาเหตุต่างๆ เช่น การประกาศเขตป่าทับที่ดินทำกิน ผู้ที่อยู่อาศัยทำกินริมฝั่งทะเล ในที่ดินราชพัสดุ ที่ดินสาธารณะที่เลิกใช้เป็นที่สาธารณะร่วมกันแล้ว ทำให้ไม่มีความมั่นคงในเรื่องที่ดินทำกินและอยู่อาศัย

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
ORGANIZATION FOR COMMUNITY DEVELOPMENT FUNDING

- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตประชาชนในระดับหมู่บ้านในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ ที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๒ ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินภายใต้งบประมาณ ๑,๒๒๔ ล้านบาท เป้าหมายการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย ๒๔,๐๐๐ ครัวเรือน แก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ๒๐ พื้นที่
- ต่อมาคณะรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รชด) มีมติ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ และ วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ อนุมัติเงินสำรอง (เพิ่มเติม) สำหรับโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓ วงเงิน ๖๒๑.๙๑ ล้านบาท เพื่อการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยอีก ๔๓๐ หมู่บ้าน ครอบคลุมครัวเรือนที่ยากจน ๑๑,๒๑๐ ครัวเรือน รวมงบประมาณที่สถาบันฯ ได้รับการจัดสรรสำหรับโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก ปี ๒๕๕๓ จำนวน ๑,๗๓๖.๔๑ ล้านบาท เพื่อการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย ๓๕,๒๑๐ ครัวเรือน พื้นที่ ๑,๑๗๕ หมู่บ้าน และพื้นที่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ๒๐ พื้นที่ มีงบบริหารจัดการโครงการ ๘๐ ล้านบาท

- ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลเพิ่มเติม รวมทั้งที่คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้อนุมัติงบประมาณจากโครงการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเพื่อเสริมสร้างสันติสุข ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงทำให้มีเงินดำเนินโครงการรวมเป็นงบประมาณทั้งสิ้น ๒,๐๘๖.๖๐ ล้านบาท เพื่อการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย (ซ่อม/สร้างบ้าน) ๑,๙๐๔.๖๓ ล้านบาท เป้าหมาย ๔๘,๑๖๕ ครัวเรือน ๑,๔๒๐ หมู่บ้าน และการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ๓๕ ล้านบาท ในพื้นที่ ๔๐ ตำบล

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักในการดำเนินการ
- ๒) เพื่อให้ชุมชนชนบทที่มีปัญหาที่ดินทำกินและที่ดินอยู่อาศัยได้ร่วมกันจัดการแก้ไขปัญหาที่ดิน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การมีสิทธิในที่ดินที่มั่นคง
- ๓) เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถจัดการปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

หลักการทำงานที่สำคัญ

- ให้กระบวนการทำงานที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น
- สร้างความเข้าใจแก่ชุมชน เพื่อให้สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด
- การประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนที่เกี่ยวข้องและหน่วยงาน ในการร่วมทำงานและสนับสนุนการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนกับการแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัย

พื้นที่เป้าหมายและงบประมาณ

ในปี ๒๕๕๓ ได้รับอนุมัติงบประมาณจากรัฐบาลรวมจำนวน ๑,๙๓๖.๔๑ ล้านบาท เพื่อการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยจำนวน ๓๕,๒๑๐ ครัวเรือน ๑,๑๗๕ หมู่บ้าน และพื้นที่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่ดิน ๒๐ พื้นที่ ด้านการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยนั้น ให้เป็นการซ่อมแซม ปรับปรุงหรือต่อเติมบ้านร้อยละ ๗๐ การก่อสร้างบ้านใหม่ร้อยละ ๓๐ และพื้นที่เป้าหมายการแก้ไขปัญหาที่ดินปีละ ๒๐ ตำบล

เนื่องจากมีกลุ่มเป้าหมายที่เดือดร้อนเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้อนุมัติแผนงานและงบประมาณเพิ่มเติมในปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ รวมงบประมาณที่รัฐบาลสนับสนุน ๑,๙๒๙,๗๘๘,๐๐๐ บาท ครั้วเรือนเป้าหมายในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย ๓๙,๖๓๐ ครั้วเรือน และคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๕ ได้อนุมัติงบประมาณจากโครงการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเพื่อเสริมสร้างสันติสุข ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน ๑๕๖,๘๑๓,๕๘๒ บาท รวมงบประมาณเพื่อการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๒,๐๘๖,๖๐๑,๕๘๒ บาท แบ่งเป็นงบในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย ๑,๙๐๔.๖๓ ล้านบาท โดยมีพื้นที่เป้าหมายในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยรวม ๓๗ อำเภอ ๒๙๕ ตำบล ๑,๔๒๐ หมู่บ้าน ๔๘,๑๖๕ ครั้วเรือน งบในการแก้ปัญหาที่ดิน ๓๕ ล้านบาท พื้นที่เป้าหมายในการแก้ปัญหาที่ดิน ๔๐ ตำบล

นอกนั้นเป็นงบพัฒนาเพื่อจัดกระบวนการและบริหารจัดการระดับหมู่บ้าน ตำบลและจังหวัด จำนวน ๖๗,๖๔๗,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ได้แก่ ค่าจ้างเจ้าหน้าที่โครงการ การประชุมอนุกรรมการ ค่าวัสดุอุปกรณ์ เอกสาร ติดตามประเมินผล ฯลฯ ๔๗,๐๓๕,๗๘๒ บาท และงบบริหารจัดการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในเรื่องที่ไม่สามารถแยกเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะโครงการได้ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทำงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สถาบันที่ทำงานสนับสนุนโครงการ อาคารสถานที่ สาธารณูปโภค ฯลฯ รวม ๓๒,๒๘๘,๘๐๐ บาท

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการสนับสนุนโครงการซ่อม/สร้างที่อยู่อาศัย

หลักเกณฑ์ทั่วไป

สถานะครอบครัวของผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อประกอบกันคือ

- ๑) ครอบครัวยากจน รายได้น้อย ไม่แน่นอน
- ๒) มีสมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือบุคคลที่ต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษ
- ๓) ครอบครัวที่หัวหน้าครอบครัวเสียชีวิต/ทอดทิ้ง

๐ กรณีการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

ให้เป็นไปตามเกณฑ์ข้อใด ข้อหนึ่งหรือหลายข้อประกอบกันคือ

- ๑) บ้านที่อยู่อาศัยทรุดโทรม สภาพเก่ามาก
- ๒) โครงสร้างและวัสดุก่อสร้างบ้านไม่ถาวร ไม่ทนทาน
- ๓) ขนาดบ้านคับแคบ ไม่เพียงพอสำหรับการอยู่อาศัย มีสมาชิกในบ้านหลายคน

๐ กรณีการก่อสร้างบ้านใหม่

- ๑) ครอบครัวที่ไม่มีบ้านอยู่อาศัยของตนเอง ต้องอาศัยอยู่กับญาติ/ผู้อื่น
- ๒) บ้านที่อยู่อาศัยมีสภาพทรุดโทรมมาก ยากที่จะซ่อมแซม
- ๓) อาศัยอยู่กับครอบครัวเดิม อยู่กันอย่างแออัด
- ๔) มีที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างบ้านได้ หรือที่ดินของตนเอง/ของครอบครัว
- ๕) ครอบครัวที่ประสบภัยพิบัติ

ทั้งนี้คณะทำงานพัฒนาที่อยู่อาศัยตำบล อาจกำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมตามความเหมาะสม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความรักความสามัคคีของชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

หลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณเพื่อที่อยู่อาศัย

- ๑) การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ๑๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อครอบครัว
- ๒) การก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ ๘๐,๐๐๐ - ๑๒๐,๐๐๐ บาทต่อครอบครัว
- ๓) สัดส่วนการซ่อมแซมและสร้างใหม่ที่อยู่อาศัยในแต่ละตำบลเป็นไปตามสภาพความเป็นจริงในพื้นที่
- ๔) การประมาณค่าใช้จ่ายในการซ่อม/สร้างให้ประมาณการตามความเป็นจริง ความจำเป็นของแต่ละครอบครัว ไม่ใช้การแบ่งเฉลี่ยเท่ากันทุกครอบครัว

เพื่อให้มีการบริหารจัดการโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการสถาบันได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ขึ้นมากำกับดูแลและกลั่นกรองโครงการในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ จำนวน ๒๕ คน มีองค์ประกอบจากผู้นำองค์กรชุมชน นักวิชาการและผู้แทนจากหน่วยงานที่ทำงานในพื้นที่ และมอบหมายให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานปฏิบัติการภาคใต้ เป็นหน่วยที่บริหารจัดการโครงการดังกล่าว ในระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมา พิจารณากลั่นกรองโครงการที่เสนอจากชุมชน

๒.๑ การเตรียมการของชุมชน

□ การประสานงาน / การสื่อสาร

ในช่วงเริ่มต้นได้มีการประชุมสร้างความเข้าใจกับผู้แทนเครือข่ายองค์กรชุมชนระดับจังหวัด จากนั้นได้มีการประชาสัมพันธ์โครงการโดยผู้แทนคณะกรรมการระดับจังหวัด ด้วยการประสานงานกับผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ตามด้วยการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการ ทั้งในระดับหมู่บ้านและตำบล

□ คณะทำงานระดับหมู่บ้าน / ตำบล

การดำเนินงานโครงการมุ่งเน้นให้ชุมชนซึ่งประสบปัญหามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตนเองตลอดกระบวนการ หลังจากประชุมชี้แจงในระดับตำบลและหมู่บ้านแล้ว จึงจัดให้มีคณะทำงานที่อยู่อาศัยระดับหมู่บ้านและตำบล โดยการเสนอชื่อของผู้เข้าร่วมประชุม ส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้นำสี่เสาหลัก ผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและผู้นำธรรมชาติ ผู้แทนผู้เดือดร้อน ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ผู้นำท้องถิ่น (อบต.) และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา หรือบางพื้นที่สี่เสาหลักจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา และหลายพื้นที่ๆ มีสภาองค์กรชุมชนตำบล ตัวแทนของสภาองค์กรชุมชนจะอยู่ในคณะทำงานระดับตำบล หรือในบางตำบลที่มีทีมอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ทีมงาน อสม. จะได้รับเลือกเป็นคณะทำงานระดับหมู่บ้านและตำบล เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสำรวจ และมีทักษะจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพรวมทั้งเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน

□ การจัดทำข้อมูลผู้เดือดร้อน / การกลั่นกรองข้อมูล

การจัดทำข้อมูลผู้เดือดร้อนมีการทำหลายรูปแบบได้แก่ การนำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาใช้ประกอบ คณะทำงานระดับหมู่บ้านสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน การเปิดให้ผู้เดือดร้อนมาลงทะเบียน ฯลฯ เมื่อได้ข้อมูลแล้วได้จัดให้มีการกลั่นกรองข้อมูลในเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน/ระดับตำบลหรือคณะของสี่เสาหลัก และคัดเลือกครัวเรือนที่จะให้การสนับสนุน โดยมีการกำหนดกติกาและข้อตกลงร่วมของชุมชนในการคัดเลือกครัวเรือนที่เดือดร้อน รวมทั้งการสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ตามด้วยการจัดลำดับครัวเรือนที่จะช่วยเหลือในระยะแรก โดยจะเลือกผู้เดือดร้อนมากที่สุดก่อน เช่น ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ในกรณีที่มีครัวเรือนผู้เดือดร้อนจำนวนมากและงบประมาณต่อหมู่บ้านไม่เพียงพอต่อการสนับสนุน บางตำบลจะมีข้อตกลงปรับลดงบประมาณสนับสนุนรายครัวเรือน ที่น้อยกว่าเกณฑ์กลาง เพื่อให้ผู้เดือดร้อนสามารถเข้าถึงงบประมาณได้อย่างกว้างขวาง พร้อมการลงพื้นที่เพื่อสอบถามข้อมูล

จากเวทีสรุปบทเรียนโครงการฯ เมื่อปี ๒๕๕๔ และเมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ผู้นำชุมชนในคณะทำงานระดับตำบล/จังหวัด ให้ข้อมูลว่า ในพื้นที่ๆ มีฐานงานพัฒนาของชุมชนที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือ

หน่วยงานพัฒนาอื่นๆ สนับสนุนอยู่ก่อนแล้ว เช่นงานของสภาองค์กรชุมชน และประเด็นงานพัฒนาอื่นๆ ผู้นำองค์กรชุมชนที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยงานในขั้นการเตรียมการของชุมชนได้เป็นอย่างมาก ทั้งการสื่อสารสร้างความเข้าใจ การจัดตั้งคณะทำงาน การจัดทำข้อมูลผู้เดือดร้อน และการประสานความร่วมมือกับท้องถิ่น/ท้องที่ ส่งผลให้การบริหารจัดการโครงการในระดับตำบล เป็นไปตามเป้าหมายและหรือสามารถคลี่คลายปัญหาข้อติดขัดได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่าง : กระบวนการได้มาของผู้เดือดร้อน ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมือง จ.สตูล

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

๒.๒ การพิจารณากลับกรองโครงการ

การพิจารณากลับกรองผ่านกลไกของคณะทำงานใน ๓ ระดับ คือ

ระดับตำบล คณะทำงานระดับตำบลจะทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ซึ่งแต่ตำบลจะกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมตามความเหมาะสม เช่น เมื่อพบว่าครัวเรือนผู้เดือดร้อนมีมากกว่าที่จะได้รับการอนุมัติตามหลักเกณฑ์ ก็อาจปรับลดงบประมาณที่ควรได้รับตามเกณฑ์ให้น้อยลง เพื่อให้ผู้เดือดร้อนเข้าถึงประโยชน์จากโครงการมากขึ้น และจัดทำโครงการเสนอให้คณะกรรมการระดับจังหวัดพิจารณา พร้อมทั้งการเปิดบัญชีรับเงินสนับสนุนรวมของทุกหมู่บ้านและทำสัญญาความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในช่วงขาลงของโครงการฯ หลังจากได้รับงบประมาณแล้ว คณะทำงานระดับตำบลจะมีหน้าที่ในการติดตามผลการทำงาน การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินเมื่อดำเนินการแล้ว

ระดับจังหวัด เมื่อคณะทำงานระดับตำบลแล้วได้จัดทำโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินระดับตำบลแล้ว จะมีการเสนอโครงการไปที่คณะทำงานระดับจังหวัด เมื่อคณะทำงานระดับจังหวัดพิจารณาให้ข้อคิดเห็นแล้ว จะส่งให้คณะกรรมการโครงการระดับ ๕ จังหวัดพิจารณาอนุมัติต่อไป

ระดับห้าจังหวัด คือคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาความมั่นคงในการอยู่อาศัยของคนจนในเมืองและชนบท โดยชุมชนในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการของตำบล ที่ผ่านการพิจารณา ระดับจังหวัดแล้ว

ทั้งนี้งบประมาณสนับสนุนของโครงการ ที่ได้รับการอนุมัติ จะโอนตรงจากสถาบันไปยังคณะทำงานระดับ ตำบล ทั้งนี้การพิจารณาอนุมัติโครงการและการเบิกจ่ายเงินเพื่อที่อยู่อาศัยจะมีขั้นตอนอย่างสังเขปดังนี้

๒.๓ การดำเนินโครงการ

หลังจากโครงการได้รับการอนุมัติ คณะทำงานตำบลและหมู่บ้าน จะเปิดบัญชีโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย ตำบลกับธนาคารของรัฐ คณะทำงานเปิดบัญชีมีจำนวน ๕ คน มีอำนาจเบิกจ่าย ๓ ใน ๕ บางตำบลกำหนดให้มีการเบิกจ่าย ๕ ใน ๕ หลังจากนั้นจึงทำเอกสารเบิกจ่ายงบประมาณ ตามประมาณการซ่อมสร้างบ้านรายครัวเรือน เป็นรายงวดจำนวน ๒ งวด โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจะโอนงบประมาณเข้าบัญชีโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยของตำบลโดยตรง พร้อมลงนามทำบันทึกความร่วมมือระหว่างคณะทำงานตำบลกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยคณะทำงานระดับตำบลจะแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับโครงการจำนวน ๕ คน ทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานโครงสร้าง โดยมีกติกาว่าต้องเป็นผู้ไม่มีส่วนได้เสียกับโครงการ

๑ การซ่อมสร้างบ้าน/การจัดหาวัสดุ

ในแต่ละตำบล จะดำเนินการซ่อมสร้างบ้าน หลังจากได้รับงบประมาณ โดยคณะทำงานระดับตำบล หรือทีมงานจัดซื้อจัดจ้างที่มีอยู่ในคณะทำงานระดับตำบล เริ่มจากการประชุมหารือเรื่องการสร้างบ้าน ที่สำคัญคือราคาวัสดุก่อสร้าง โดยทำการสำรวจราคาวัสดุซ่อมสร้างบ้านจากร้านค้าวัสดุในตำบล/อำเภอ เพื่อเปรียบเทียบราคาวัสดุจากร้านค้าอย่างน้อย ๓ - ๕ ร้านค้า แล้วนำมาเพื่อเสนอในเวทีคณะทำงานฯ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ประหยัด

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

คณะจัดซื้อจะเลือกร้านที่ราคาต่ำสุด โดยให้ครัวเรือนไปเลือกวัสดุภายในวงเงินที่ได้รับ หรือการส่งวัสดุรวม และให้มีการจัดส่งวัสดุจากร้านค้าไปยังบ้านของครัวเรือนเป้าหมายเป็นต้น โดยคณะทำงานตำบลฯ จะมีใบเสร็จแจ้งรายละเอียดของวัสดุที่ส่งและราคาของวัสดุและยอดเงินคงเหลือ เป็นหลักฐานอยู่ที่กรรมการผู้ส่งวัสดุและเจ้าของบ้านคนละชุด

ในพื้นที่ตำบลที่มีการจัดซื้อวัสดุรวมพร้อมๆ กัน จะมีส่วนต่างเกิดขึ้น ส่วนใหญ่จะนำไปใช้เพื่อการลดราคาวัสดุ หรือบางพื้นที่นำเงินส่วนต่างนี้ เป็นค่าใช้จ่ายส่วนกลางของคณะทำงานฯ เช่นการซื้อคอมพิวเตอร์ กล้องถ่ายรูป และสื่อสารเปิดเผยให้รับรู้ของคณะทำงานฯ

การดำเนินการจัดซื้อด้วยวิธีดังกล่าว ส่งผลในด้านบวก คือได้ราคาวัสดุที่ถูกกว่า ประหยัดกว่าและสร้างความเปิดเผยโปร่งใสในหมู่คนทำงาน แต่ในด้านที่เป็นจุดอ่อนนั้น ในบางพื้นที่พบว่าทำให้ร้านค้าส่งของไม่ทัน ส่งวัสดุช้า ส่งผลให้การก่อสร้างบ้านเสร็จล่าช้า หรือบางพื้นที่มีการให้ข้อมูลว่าคณะทำงานทำงานฯ มีผลประโยชน์ทับซ้อนคือทำการผลิตวัสดุก่อสร้างเสียเอง เช่น ทำอิฐบล็อกหรือเป็นนายหน้าขายวัสดุ

๑ การสร้าง / ซ่อมบ้าน

ในด้านแรงงานการซ่อมสร้างบ้านนั้น ส่วนใหญ่จะใช้ช่างภายในชุมชน หรือบางรายเจ้าของบ้านที่ความรู้ความสามารถในการซ่อมสร้างบ้านก็จะดำเนินการเอง หรือในกรณีของคนที่ยากลำบากมากๆ เช่นผู้พิการ คนยากไร้ คณะทำงานระดับตำบลจะช่วยดำเนินการสร้างบ้านให้แล้วเสร็จ โดยไม่มีค่าแรง

ด้านปัญหาอื่นที่พบในระหว่างซ่อมสร้างบ้าน เช่นผู้เดือดร้อนบางรายทำบ้านใหญ่เกินตัว ทำให้บ้านเสร็จล่าช้า ส่วนในกรณีที่คนยากยากจนบางรายขาดแคลนแรงงานในการซ่อมสร้างบ้านเป็นต้น คณะกรรมการฯก็หาวิธีให้คนในชุมชนที่มีฝีมือไปช่วย

สำหรับการสร้างบ้านใหม่นั้น ผู้เข้าร่วมถอดบทเรียนบางรายมีความเห็นว่าควรมีการกำหนดรูปแบบบ้านก่อน เพื่อป้องกันการทำบ้านที่ใหญ่เกินตัวและทำให้ราคาก่อสร้างบานปลาย เสร็จล่าช้า

๑ การบริหารการเงิน

คณะทำงานระดับตำบล จะเป็นผู้บริหารการเงินตามแผนงานและงบประมาณที่ได้รับ

๒.๔ การบริหารจัดการเรื่องการค้ำคูณ

แม้ว่างบประมาณตามโครงการฯ เป็นงบประมาณที่รัฐบาลให้เปล่า แต่เครือข่ายองค์กรชุมชนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเห็นร่วมกันว่า ควรจะมีการคืนเงินบางส่วนเข้ากองทุนของชุมชน เพื่อที่จะได้ให้การช่วยเหลือครัวเรือนที่เดือดร้อนอื่นๆ ต่อไป เพราะงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรมาให้มันไม่เพียงพอที่จะช่วยเหลือคนยากจนได้ทุกครัวเรือน ตามบัญชีที่ผ่านเวทีประชาคมแล้ว

๒.๕ การบริหารจัดการโครงการฯ

๑ จัดตั้งคณะทำงาน เพื่อให้มีการบริหารจัดการโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการสถาบันได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาความมั่นคงในการอยู่อาศัยของคนจนในเมืองและชนบท โดยชุมชนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๒๕ คน ขึ้นมากำกับดูแลในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ มีองค์ประกอบจากผู้นำองค์กรชุมชน ผู้บริหารสถาบันฯ นักวิชาการและผู้แทนจากหน่วยงานที่ทำงานในพื้นที่ และมอบหมายให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานปฏิบัติการภาคใต้ เป็นหน่วยบริหารจัดการโครงการดังกล่าว ในระดับจังหวัดได้แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนและส่งเสริมโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง ๕ จังหวัด หรือรองผู้ว่าฯ เป็นประธานทำหน้าที่พิจารณาถ่วงถ่วงโครงการที่เสนอจากคณะทำงานฯ ระดับตำบล

คณะทำงานพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับตำบล/หมู่บ้านมีองค์ประกอบของ ๔ เสาหลักในคณะทำงานฯ คือ ผู้นำธรรมชาติหรือผู้นำองค์กรชุมชน ผู้นำทางศาสนา ผู้นำท้องถิ่น (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) ผู้นำท้องถิ่น (อบต.) และผู้แทนครัวเรือน

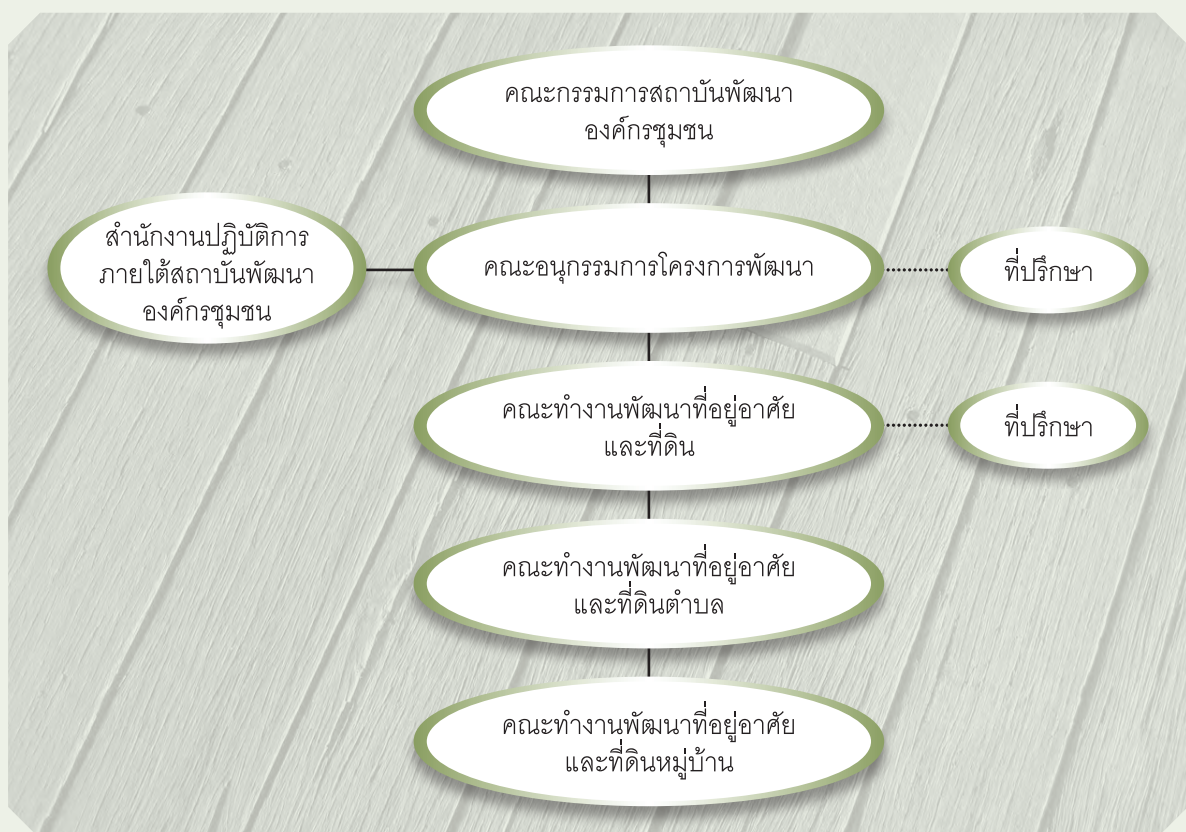

ผู้เดือดร้อน รวมถึงผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา คณะทำงานชุดนี้ทำหน้าที่สำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน จัดลำดับความสำคัญก่อน - หลังของผู้เดือดร้อน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของโครงการ รวมถึงจัดเวทีประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชน/หมู่บ้าน พร้อมทั้งจัดทำโครงการเสนอคณะกรรมการจังหวัดพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เมื่อคณะกรรมการจังหวัดพิจารณาและมีมติเห็นชอบให้เสนอโครงการต่อคณะกรรมการฯ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พิจารณานุมัติต่อไป คณะทำงานจังหวัดจึงทำหน้าที่รวบรวมโครงการที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจังหวัดทั้งหมดเสนอต่อ คณะกรรมการฯ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พิจารณานุมัติแผนงานงบประมาณโครงการตามกรอบหลักเกณฑ์ของโครงการ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

โครงสร้างการบริหารโครงการ

บทบาทหน้าที่และองค์ประกอบของคณะทำงาน

กลไกการทำงาน	องค์ประกอบ	บทบาทหน้าที่
๑ คณะอนุกรรมการ โครงการพัฒนา ความมั่นคงใน การอยู่อาศัยฯ	- ที่ปรึกษาจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชนอาวุโส / ผู้นำศาสนา - ผู้แทนชุมชนจังหวัดละ ๒ คน - นักวิชาการ / ภาคประชาสังคม - ผู้บริหาร พอช.	- กำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ พิจารณา อนุมัติโครงการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย และแก้ปัญหาที่ดินของพื้นที่ / ตำบล - ติดตาม / ประเมินผลโครงการ - แต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด - ประสานงาน เชื่อมโยงการทำงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒ คณะทำงานพัฒนา ที่อยู่อาศัยและที่ดิน จังหวัด	- ผู้แทนองค์กรชุมชน / ภาคประชาสังคม - พัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัด - เจ้าหน้าที่ พอช. - หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องผู้นำศาสนา เป็นที่ปรึกษา	- วางแผนการดำเนินงานพัฒนา ที่อยู่อาศัยและที่ดินในพื้นที่จังหวัด - สนับสนุนการทำงานของคณะทำงาน ตำบล - ประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง - กลั่นกรองโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย ตำบล - ติดตามติดตามผลการดำเนินงานของ ระดับตำบล
๓ คณะทำงานพัฒนา ที่อยู่อาศัยและที่ดิน ตำบล	- ผู้แทนชุมชนที่เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย หมู่บ้านละ ๑ - ๒ คน - ผู้แทน อบต. / เทศบาล - กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน - ผู้นำศาสนา - ผู้นำเครือข่ายองค์กรชุมชน / ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน (ถ้ามี) - หน่วยราชการในตำบล / อำเภอเป็นที่ปรึกษา	- วางแผนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ทั้งตำบล - จัดทำโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยเสนอ คณะทำงานจังหวัด - ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและ ความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์โครงการ - จัดเวทีประชาคมตรวจสอบข้อมูล ร่วมกับคณะทำงานหมู่บ้าน - จัดทำบันทึกความร่วมมือ (สัญญาการทำงานร่วมกัน) กับ พอช. - เปิดบัญชี เบิกจ่ายเงินและตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินสนับสนุนโครงการ - สนับสนุนการทำงานร่วมกันของหลาย หมู่บ้าน - ติดตามผลการดำเนินงานของแต่ละ หมู่บ้าน

ต่อ >>

กลไกการทำงาน	องค์ประกอบ	บทบาทหน้าที่
๔ คณะทำงานพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินหมู่บ้าน	- ผู้แทนครัวเรือนที่เดือดร้อน - ผู้ใหญ่บ้าน / กรรมการหมู่บ้าน / องค์กรชุมชน - สมาชิก อบต. - ผู้นำศาสนา	- สำรวจข้อมูลและแยกประเภทความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย - จัดเวทีประชาคมตรวจสอบข้อมูลและจัดลำดับผู้เดือดร้อน - บริหารการซ่อมแซม / ก่อสร้างร่วมกัน - จัดซื้อ / จัดหาวัสดุก่อสร้างร่วมกัน - รวบรวมหลักฐานการใช้จ่ายเงินส่งคณะทำงานตำบล - ดำเนินการซ่อมแซม / ก่อสร้างบ้านร่วมกัน - รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน

๖ การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการเตรียมงานและการดำเนินโครงการ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือพอช. ได้สนับสนุนให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานภาคใต้ เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินโครงการ โดยจัดให้มีทีมเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการนี้โดยตรง ประกอบด้วยทีมงานปฏิบัติการชุมชนและทีมสำนักงาน โดยทีมปฏิบัติการชุมชนจะทำหน้าที่สนับสนุนการเตรียมการของชุมชนในพื้นที่ตำบลและจังหวัด รวมทั้งการประสานกับหน่วยงาน ท้องถิ่น ท้องที่ที่เกี่ยวข้อง ด้านทีมสำนักงานจะหน้าที่สนับสนุนการเบิกจ่าย

๖ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในระดับจังหวัดมีการประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะที่เป็นประธานคณะกรรมการในจังหวัดในระดับ ๕ จังหวัดมีการประสานการทำงานกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต) นักวิชาการตัวแทนภาคประชาสังคม และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในคณะกรรมการชุด ๕ จังหวัด

ในระดับนโยบายผู้บริหารของสถาบันฯ ได้มีระบบการประสานงานและการรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

๑ การบริหารการเงินและเบิกจ่ายงบประมาณ

การเบิกจ่ายงบประมาณโครงการเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินโครงการ โดยให้เบิกจ่ายงบประมาณอย่างน้อย ๒ งวด โดยให้เป็นไปตามแผนการทำงานของโครงการ งวดแรกไม่เกินร้อยละ ๗๐ ของโครงการ การเบิกจ่ายงบประมาณตั้งแต่งวดที่ ๒ เป็นต้นไป ต้องมีการตรวจรับโครงการโดยคณะกรรมการตรวจรับโครงการ

เอกสารประกอบการเบิกจ่ายงวดที่ ๑ ประกอบด้วย

- เอกสารโครงการ
- แบบแสดงผลการอนุมัติ (ฉบับจริง)
- บันทึกความร่วมมือ ๒ ฉบับ
- หนังสือขอเบิกเงินงวดที่ ๑ จากคณะทำงานพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินระดับตำบล
- แผนการดำเนินโครงการและแผนการใช้จ่ายเงิน
- สำเนาสมุดบัญชีธนาคาร (พร้อมเซ็นรับรองสำเนา)
- เอกสารประกอบการเบิกจ่ายงวดที่ ๒ และงวดต่อไปประกอบด้วย
- สำเนาแบบแสดงผลการอนุมัติ (พร้อมเซ็นรับรองสำเนา)
- แผนการดำเนินโครงการ / แผนการใช้จ่ายเงิน
- สำเนาสมุดบัญชีธนาคาร (พร้อมเซ็นรับรองสำเนา)
- รายงานผลการดำเนินงานโครงการในงวดที่ผ่านมา (พร้อมภาพถ่ายประกอบ)
- รายงานการตรวจรับของคณะกรรมการตรวจรับโครงการพร้อมลายเซ็นกรรมการทุกคน

๒.๖ การติดตามประเมินผลโครงการ / การรายงาน

การติดตามประเมินโครงการมีทั้งระบบการติดตามภายในที่ออกแบบควบคู่กับการดำเนินโครงการ การรายงานผลต่อหน่วยงานที่กำกับภาพรวมโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ ๕ จังหวัด ได้แก่ ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต) คณะกรรมการโครงการไทยเข้มแข็ง สำนักงานงบประมาณ สถาบันวิชาการที่รับงานติดตามประเมินผลโครงการไทยเข้มแข็ง และการจัดให้มีการติดตามประเมินผลโดยสถาบันวิชาการที่คณะกรรมการโครงการฯ เห็นชอบให้ดำเนินการ สำคัญมีดังนี้

๒.๖.๑ ระบบการติดตามภายในโครงการที่ออกแบบควบคู่กับการดำเนินงานโครงการฯ

๑) ระดับตำบล

- มีคณะกรรมการตรวจรับโครงการจำนวน ๕ คน ทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินโครงการในระดับตำบล ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียโดยคณะทำงานตำบลและจังหวัด จะจัดทำรายงานความคืบหน้าโครงการเดือนละครั้ง เสนอหน่วยงาน / ผู้เกี่ยวข้อง
- ให้แต่ละตำบล หมู่บ้าน ติดตามรายชื่อบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณซ่อม สร้างที่อยู่อาศัย จำนวนเงินที่ได้รับไว้ที่หมู่บ้านตำบล

๒) ระดับจังหวัด

- ได้จัดให้มีวาระเรื่องการติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานผลการดำเนินงานระดับตำบล โดยฝ่ายเลขานุการเป็นผู้ประมวลรายงานความคืบหน้าการดำเนินระดับตำบลเสนอที่ประชุม คณะกรรมการระดับจังหวัดทุกครั้ง
- การส่งรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

๓) ระดับคณะกรรมการโครงการฯ และคณะกรรมการสถาบันฯ

- มีวาระประจำในการติดตามรายงานความคืบหน้า การอนุมัติ การเบิกจ่าย การซ่อมสร้าง การคืนทุน ตลอดจนปัญหา ข้อติดขัดและการแก้ไข รายจังหวัด โดยฝ่ายเลขานุการรายงานผล ต่อที่ประชุมประชุมคณะกรรมการโครงการพัฒนาความมั่นคงในการอยู่อาศัยของคนจนในเมืองและชนบทโดยชุมชนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกครั้ง และรายงานผลการดำเนินงาน ต่อคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนทุกเดือน

๒.๖.๒ การรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานกำกับดูแล ตามแผนพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

- ๑) คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (อชต) ที่มีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานในขณะนั้น โดยมีการประชุมเดือนละครั้ง
- ๒) รายงานความก้าวหน้าต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือผู้ว่าราชการจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน และแม่ทัพภาค ๕

๒.๖.๓ การติดตามประเมินผลโดยสถาบันวิชาการฯ

- ๑) การติดตามภายใต้โครงการไทยเข้มแข็งฯ ซึ่งมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ มีการรายงานผลการติดตามผลโครงการฯ ในปี ๒๕๕๓
- ๒) การประเมินผลโดยทีมวิชาการภายนอก คณะกรรมการโครงการฯ ได้จัดให้มีการประเมินผล โดยทีมวิชาการภายนอก คือทีมอาจารย์อัฒมัต สมบูรณ์ บัวหลวง และทีมอาจารย์จากมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

๓

สรุปผลการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญห ความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก พื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการดำเนินโครงการ ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ สรุปได้ ดังนี้

๑. มีการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ในรูปแบบแบบการซ่อม
สร้างบ้านสำหรับครัวเรือนที่ยากจน ในพื้นที่ ๒๙๕ ตำบล ๑,๔๒๐
หมู่บ้าน ผู้ได้รับประโยชน์ ๔๘,๑๖๕ ครัวเรือน แบ่งเป็นสร้างบ้าน
ใหม่ ๘,๘๕๙ หลัง ซ่อมแซม/ต่อเติม ๓๙,๓๐๖ หลัง ดำเนินการ
แล้วเสร็จ ๔๗,๖๓๕ หลัง ใช้งบประมาณ ๑,๘๙๙,๐๒๐,๕๑๓ บาท

๒. การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน สนับสนุนการแก้ปัญหา
ที่ดินทำกินในชนบท พร้อมอนุมัติงบประมาณเพื่อการทำงานใน
พื้นที่ ๔๔ ตำบล ๒๙๘ หมู่บ้าน วงเงิน ๒๒.๖๐ ล้านบาท ผู้เข้าร่วม
๓๓,๗๑๑ คน ใช้งบประมาณ ๘,๓๓๘,๓๐๐ บาท โดยมีพื้นที่แก้ไขปัญหที่ดินส่วนหนึ่งไม่สามารถดำเนินการต่อได้
เนื่องจากช่วงที่เร่งรัดการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยไม่สามารถติดตามสนับสนุนให้เกิดกลไกร่วม ในการแก้ไขปัญห
ระหว่างชุมชนและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องได้ ทำให้พื้นที่ที่ทำข้อมูลครัวเรือนและแผนที่ทำมือแล้วหยุดชะงักไป

๓. มีการคืนทุนจากครัวเรือนที่ได้งบประมาณจากการซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยแล้ว ๑๘,๘๓๑ ครัวเรือน จาก ๒๔๕
ตำบล รวมเงินคืนทุน ๖๔.๕๐ ล้านบาท และเงินจากการคืนทุนนี้ นำไปสร้างซ่อมที่อยู่อาศัยให้ครัวเรือนผู้เดือดร้อน
จำนวน ๗๒๗ หลัง การคืนทุนจะเป็นการทำงานแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของตำบลได้อย่างยั่งยืน เพราะเงินที่คืนกลับมา
จะเป็นกองทุนที่คนอื่นๆ สามารถนำไปใช้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยได้ต่อไป รวมทั้งการใช้เงินกองทุนเพื่อประโยชน์สาธารณะ
และการแก้ปัญหาย่างอื่นของคนในชุมชน การคืนทุนโดยส่วนใหญ่จะดำเนินการในสามระดับคือ ๑. คืน ๑๐๐%
๒. คืน ๘๐% และ ๓. คืน ๕๐% ส่วนใหญ่จะมีการคืนเป็นรายเดือน โดยบ้านที่ได้รับการสร้างใหม่ทั้งหมดจะคืนที่
ประมาณ ๕๐๐ บาท / เดือน สำหรับบ้านที่ซ่อมหรือต่อเติมจะอยู่ที่ ๓๐๐ บาท / เดือน โดยคำนึงถึงการคืนในช่วงเวลา
ที่เหมาะสม เช่น ในช่วงที่รายได้ดีจะคืนได้มาก ช่วงขาดรายได้ก็คืนได้น้อยหรือผ่อนผันไปก่อน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATION
DEVELOPMENT INSTITUTE

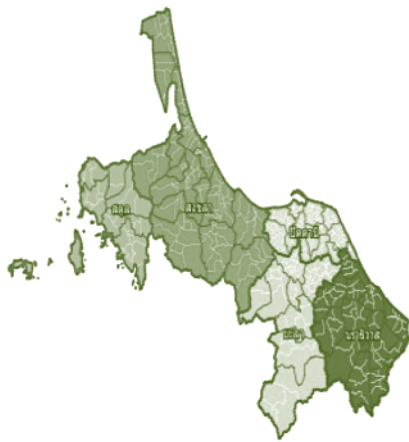
อย่างไรก็ตามสำหรับครัวเรือนที่ยากลำบาก หรือพิการ คณะทำงานฯจะมีมติกันว่าไม่ต้องคืนทุนเป็นกรณีๆ ไป ทั้งนี้จากข้อมูลความคืบหน้าในการคืนทุนทั้งระบบของโครงการฯ มีตำบลที่มีแผนการคืนทุนทั้งหมด ๒๙๕ ตำบล ปัจจุบันมีการคืนทุนแล้วจาก ๒๔๕ ตำบล เป็นเงิน ๖๔.๕๐ ล้านบาท รวมครัวเรือนที่มีการคืนทุน ๑๘,๘๓๑ ครัวเรือน

ตารางที่ ๑ : พื้นที่ปฏิบัติการโครงการซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยและแก้ปัญหาดินทำกิน

พื้นที่ตำบลปฏิบัติการภาคใต้

โครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก

๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖

จังหวัด	บ้าน	ที่ดิน	รวม
ปัตตานี	๙๗	๘	๑๐๕
ยะลา	๕๘	๗	๕๕
นราธิวาส	๗๔	๑๔	๘๘
สงขลา	๔๖	๑๐	๕๖
สตูล	๓๐	๕	๓๕
รวม (ตำบล)	๒๙๕	๔๔	๓๓๙

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

ตารางที่ ๒ : สรุปผลการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยฯ (รายปี)

ปีงบประมาณ	จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย
๒๕๕๓	๔๐,๐๘๗
๒๕๕๔	๒,๕๔๓
๒๕๕๕	๔,๓๔๙
๒๕๕๖	๑,๑๘๖
รวม	๔๘,๑๖๕

ตารางที่ ๓ : ผลการดำเนินงานในภาพรวมของการซ่อมสร้างที่อยู่อาศัย ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗

รายการ	จังหวัด					รวม
	สตูล	สงขลา	ยะลา	ปัตตานี	นราธิวาส	
๑ จำนวนพื้นที่เป้าหมาย						
๑.๑ จำนวนหมู่บ้าน	๑๗๕	๒๒๔	๑๙๔	๔๒๑	๔๐๖	๑,๔๒๐
๑.๒ จำนวนตำบล	๓๐	๔๖	๔๘	๙๗	๗๔	๒๙๕
๑.๓ จำนวนอำเภอ	๗	๑๐	๙	๑๒	๑๓	๕๑
๒ พื้นที่เป้าหมายที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ (ตำบล/หมู่บ้าน)	๓๐/ ๑๗๕	๔๖/ ๒๒๔	๔๘/ ๑๙๔	๙๗/ ๔๒๑	๗๔/ ๔๐๖	๒๙๕ ตำบล/ ๑,๔๒๐ หมู่บ้าน
๓ ครบเงื่อนไขเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์	๕,๕๗๔	๗,๔๑๓	๖,๐๔๙	๑๕,๖๑๖	๑๓,๕๑๓	๔๘,๑๖๕
๔ งบประมาณอนุมัติ (ล้านบาท)	๒๓๓.๑๘	๒๙๙.๓๔	๒๕๘.๐๔	๕๖๓.๗๐	๕๔๔.๗๕	๑,๘๙๙.๐๑
๕ บ้านซ่อมสร้าง/ต่อเติมแล้วเสร็จ	๕,๓๔๓	๗,๒๗๐	๕,๙๗๘	๑๕,๕๘๘	๑๓,๔๕๖	๔๗,๖๓๕
๖ การคืนทุน						
๖.๑ จำนวนตำบลที่มีแผนคืนทุน	๓๐	๔๖	๔๘	๙๗	๗๔	๒๙๕
๖.๒ จำนวนตำบลที่มีการคืนทุนแล้ว	๑๙	๓๔	๒๓	๙๕	๗๔	๒๔๕
๖.๓ จำนวนครัวเรือนที่มีการคืนทุน	๑,๕๔๔	๓,๓๐๓	๒,๐๖๕	๓,๑๙๗	๔,๗๒๒	๑๘,๘๓๑
๖.๔ เงินคืนทุนเข้ากองทุนตำบล	๕,๕๐๘,๕๒๓	๑๐,๖๒๕,๐๐๙	๒,๗๕๐,๖๕๘	๑๐,๙๘๖,๑๘๕	๓๕,๖๖๑,๗๒๖	๖๕,๕๐๙,๑๐๑
๖.๕ บ้านซ่อมสร้างต่อเติมจากเงินคืนทุน	๕๕	๑๘๒	๓๗	๔๔	๕๐๙	๘๒๗

ตารางที่ ๔ : พื้นที่แก้ไขปัญหาดิน ๕ จังหวัดชายแดนใต้ (ภาพรวม)

จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย		ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ	งบอนุมัติ	งบเบิกจ่าย	งบประมาณที่ส่งคืน
	ตำบล	หมู่บ้าน				
สตูล	๕	๔๒	๕,๒๓๐	๒,๓๐๐,๐๐๐	๓๘๐,๐๐๐	๑,๙๒๐,๐๐๐
สงขลา	๑๐	๘๒	๙,๖๕๙	๘,๖๐๐,๐๐๐	๔,๓๒๔,๖๕๐	๔,๒๗๕,๓๕๐
ปัตตานี	๘	๓๙	๓,๙๕๙	๘๐๐,๐๐๐	๖๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐
ยะลา	๗	๔๙	๖,๔๗๙	๒,๕๐๐,๐๐๐	๕๘๐,๐๐๐	๑,๙๒๐,๐๐๐
นราธิวาส	๑๔	๘๖	๘,๓๘๔	๘,๔๐๐,๐๐๐	๒,๔๕๐,๖๕๐	๕,๙๔๙,๓๕๐
รวม	๔๔	๒๙๘	๓๓,๗๑๑	๒๒,๖๐๐,๐๐๐	๘,๓๘๕,๓๐๐	๑๔,๒๑๔,๗๐๐

ตารางที่ ๕ : การคืนทุนจากครัวเรือนที่ได้ผลประโยชน์เข้ากองทุนที่อยู่อาศัยตำบล

รายการ	จังหวัด					รวม
	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา	สตูล	
๑ จำนวนตำบลที่มีแผนการคืนทุน (ตำบล)	๙๗	๔๘	๗๔	๔๖	๓๐	๒๙๕
๒ จำนวนตำบลที่มีการคืนทุนแล้ว (ตำบล)	๙๕	๒๓	๗๔	๓๔	๑๙	๒๔๕
๓ จำนวนสมาชิกที่มีการคืนทุนเข้ากองทุน (ครัวเรือน)	๓,๑๙๗	๒,๐๖๕	๘,๗๒๒	๓,๓๐๓	๑,๕๔๔	๑๘,๘๓๑
๔ จำนวนเงินคืนทุนเข้ากองทุนตำบล (บาท)	๑๐,๙๘๖,๑๘๕	๒,๗๕๐,๖๕๘	๓๕,๖๑๑,๗๒๖	๑๐,๖๕๒,๐๐๙	๕,๕๐๘,๕๒๓	๖๕,๕๐๙,๑๐๑
๕ จำนวนครัวเรือนที่ซ่อมสร้างใหม่จากเงินคืนทุน	๔๔	๓๗	๕๐๙	๑๘๒	๕๕	๘๒๗
จำนวนครัวเรือนที่ส่งเงินคืนทุน	๓,๑๙๗	๒,๐๖๕	๘,๗๒๒	๓,๓๐๓	๑,๕๔๔	๑๘,๘๓๑

๔.๑ ด้านคุณภาพชีวิต

คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสด้านที่อยู่อาศัย มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย มีบ้านที่มั่นคงแข็งแรง จำนวน ๔๘,๑๖๕ ครัวเรือน

๔.๒ ด้านความพึงพอใจ / ไม่พอใจของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ

ในเวทีสรุปบทเรียนโครงการระดับจังหวัดและระดับห้าจังหวัด ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลว่า ผู้ได้รับผลประโยชน์จากงานซ่อมสร้างมีความพึงใจในระดับสูง เนื่องจากมีความมั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัยมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ได้รับประโยชน์ที่ได้รับวัสดุก่อสร้างล่าช้า จำนวนหนึ่งไม่พอใจรู้สึกไม่พอใจและไม่รับความเป็นธรรม

๔.๓ ด้านการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและความร่วมมือของคนในชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ในพื้นที่ ๓๓๓ ตำบล ประกอบด้วยพื้นที่แก้ปัญหาที่อยู่อาศัย ๒๙๕ ตำบลพื้นที่แก้ปัญหาที่ดิน ๔๔ ตำบล ส่งผลให้เกิดคณะทำงานพัฒนาพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินใน ๒๙๕ ตำบล เกิดความร่วมมือระหว่างผู้เดือดร้อนและผู้สนับสนุนในพื้นที่ ที่เป็นรูปธรรมคือสี่เสาหลัก (ผู้นำชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ ผู้นำศาสนา) ได้เข้ามาสนับสนุนการทำงานทั้งในคณะทำงานหรือที่ปรึกษาของคณะทำงานระดับตำบล

การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ที่ผ่านกลไกระดับจังหวัดและตำบล ส่งผลให้ขบวนองค์กรชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการบริหารจัดการโครงการที่ผู้เดือดร้อนร่วมเป็นเจ้าของโครงการ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ในระดับพื้นที่ตำบลที่เป็นคณะทำงานประมาณ ๓,๗๕๐ คน (ตำบลละประมาณ ๑๕ คน) การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีในระดับจังหวัดประมาณ ๕๐ - ๗๐ คน การมีส่วนร่วมของผู้เดือดร้อนในฐานะผู้รับประโยชน์กว่า ๔๘,๐๐๐ คน

๔.๔ ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างดำเนินโครงการฯ

ในเวทีถอดบทเรียนระบุว่าผู้นำชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการโครงการซ่อมสร้างที่อยู่อาศัย ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น โดยมีการทำงานบนฐานข้อมูลและใช้ข้อมูลเป็น สามารถนำเสนอและสื่อสารในสิ่งที่ทำต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ สามารถจัดการเรื่องการเงินที่ได้รับการอนุมัติด้วยวิธีโอนงบประมาณตรงไปยังตำบลได้ อีกทั้งมีการยกระดับจากคนที่ไม่สถานะจนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง จากที่ไม่เคยมีส่วนร่วมก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานพัฒนา อีกทั้งได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นท้องถิ่นของตัวเอง ในหลายพื้นที่เกิดผู้นำซึ่งเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน / สังคม ทั้งในระดับตำบลและจังหวัด รวมทั้งผู้นำที่เป็นคนรุ่นใหม่ตำบลละอย่างน้อย ๒ - ๓ คน ในระดับจังหวัดจำนวน ๑๐ - ๑๕ คน

๔.๕ ด้านการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับหน่วยงาน

จากเวทีสรุปบทเรียนการทำงานในปี ๒๕๕๔ และ ๒๕๕๗ ผู้นำชุมชน ให้ข้อมูลด้านบวกว่า การดำเนินงานโครงการฯ ดังกล่าว ทำให้ผู้นำชุมชน / คณะทำงานของชุมชน เป็นที่ยอมรับของท้องถิ่น ท้องที่ และหน่วยงานราชการมากขึ้น เช่น สามารถเป็นตัวแทนของชุมชนในการนำเสนอผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานในที่ประชุมได้ การได้รับเชิญให้เป็นตัวแทนของชุมชนในคณะทำงานชุดต่างๆ ของหน่วยงานในระดับพื้นที่และจังหวัด รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการเรื่องซ่อมสร้างบ้าน การบริหารเงินคืนทุนและกองทุน ให้ประสบความสำเร็จได้ ทำให้คณะทำงานของชุมชน เป็นที่ยอมรับและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำชุมชนกับหน่วยงาน กับท้องถิ่น ท้องที่ เกิดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนด้วยดีต่อไป

๔.๖ ผลทางสังคม

- คนในชุมชนมีความร่วมมือกันมากขึ้นเพราะการทำงานโครงการฯ โดยเฉพาะเรื่องการช่วยกันสร้างบ้าน การสำรวจข้อมูล โดยคนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการเข้ามาช่วยทำงานส่วนรวมของชุมชนมากขึ้น
- เกิดการรื้อฟื้นวัฒนธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะวัฒนธรรมดั้งเดิมเรื่องการช่วยเหลือกันสร้างบ้าน
- ชุมชนกับหน่วยงานต่างๆ ในท้องถิ่นมีความร่วมมือกันมากขึ้นเพราะการช่วยกันทำงานตามโครงการนี้ ตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจข้อมูลครัวเรือนผู้เดือดร้อนไปจนถึงการก่อสร้าง ทำให้เกิดมิตรภาพที่ดีระหว่างคณะกรรมการผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานและประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้นทุนในการทำงานเรื่องอื่นๆ ต่อไป

๔.๗ เกิดการเชื่อมโยงและต่อยอดกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ ในตำบล

เช่น สภาองค์กรชุมชน สวัสดิการชุมชน สถาบันการเงินชุมชน การพัฒนาอาชีพรายได้ของชุมชน เป็นต้น

๔.๘ เกิดการเรียนรู้และยกระดับงานพัฒนา

โดยสรุปโครงการฯ เป็นรูปธรรมของการกระจายอำนาจ / การปรองดองที่แท้จริง เพราะได้สร้างพื้นที่ให้คนที่มีความต่างทางความคิด ได้มาทำงานแก้เรื่องบ้านเรื่องดินร่วมกัน โดยมีเนื้อหาของการเปลี่ยนแปลงที่ตำบลและจังหวัดที่เห็นบทบาทของผู้หญิง / วัฒนธรรม / ศาสนา

ผลจากการติดตามประเมินผลโครงการ โดยหน่วยงานภายนอก

๕.๑ การติดตามผลโครงการไทยเข้มแข็ง โดยมหาวิทยาลัยบูรพา

สรุปผลการติดตามโครงการเมื่อปลายปี ๒๕๕๓ ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ / เป้าหมาย	งบประมาณ		ผลการดำเนินงาน (ณ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓)
	ได้รับจัดสรร (ล้านบาท)	เบิกจ่าย (ล้านบาท)	
วัตถุประสงค์ ๑ เพื่อให้ครัวเรือนที่ยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ๒ เพื่อสนับสนุนการซ่อมแซม ปรับปรุงต่อเติมบ้านที่มีสภาพทรุดโทรม และการก่อสร้างบ้านใหม่สำหรับครัวเรือนที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือ ที่อยู่อาศัยทรุดโทรมมากยากที่จะซ่อมแซมหรือแออัด ๓ เพื่อสนับสนุนให้ชุมชน ชนบทที่มีปัญหาที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย ได้ร่วมกันจัดการแก้ไขปัญหาที่ดิน ในการนำไปสู่การมีสิทธิในที่ดินมั่นคง ๔ เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งสามารถจัดการปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินที่เชื่อมโยงกับงานด้านต่างๆ ของชุมชนท้องถิ่น เป้าหมาย การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ตำบลเป้าหมายในพื้นที่ ๕ จชต. ๑๕๗ ตำบล ๑,๑๐๐ หมู่บ้าน ๓๘,๐๐๐ ครัวเรือน • การซ่อมแซม / ต่อเติมที่อยู่อาศัย ๒๖,๖๐๐ ครัวเรือน • การก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ ๑๑,๔๐๐ ครัวเรือน รวมครัวเรือนเป้าหมายจำนวน ๓๘,๐๐๐ ครัวเรือน • การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ๑๐ ตำบล	๑,๘๕๔.๙๑๐๐	๑,๗๒๖.๔๑๐๐ (๙๓.๐๗%)	ผลการดำเนินงาน ร้อยละ ๘๕.๐๐ ๑ ก่อสร้างบ้าน รวม ๖,๓๗๒ ครัวเรือน ผ่านการอนุมัติ ๕,๘๙๓ ครัวเรือน โดยก่อสร้างเสร็จแล้ว ๔๕๙ ครัวเรือน กำลังก่อสร้าง ๔,๑๑๓ ครัวเรือน และยังไม่ได้ดำเนินการ ๑,๓๒๑ ครัวเรือน ๒ การซ่อมแซม / ต่อเติมบ้าน รวม ๑๔,๘๖๘ ครัวเรือน ผ่านการอนุมัติ ๑๓,๗๔๙ ครัวเรือน ซ่อมแซม / ต่อเติมเสร็จแล้ว ๑,๕๖๙ ครัวเรือน อยู่ระหว่างดำเนินการ ๙,๐๙๙ ครัวเรือน และยังไม่ได้ดำเนินการ ๓,๐๘๑ ครัวเรือน

	ผลการประเมิน	ปัญหา / อุปสรรค / ข้อเสนอแนะ
	๑ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๘.๖๓ ระบุว่าโครงการฯ มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ และร้อยละ ๙๗.๒๖ ระบุว่าโครงการสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ได้ ๒ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๕.๓๐ ระบุว่ามีความพร้อมในการดำเนินโครงการ โดยร้อยละ ๗๕.๗๓ มีความเห็นว่าการให้ความรู้ในการดำเนินโครงการจากเจ้าหน้าที่มีความเพียงพอและสามารถนำไปใช้ประโยชน์โครงการได้ สำหรับประเด็นความเพียงพอของวัสดุโครงการ พบว่าร้อยละ ๗๓.๑๙ ระบุว่าวัสดุโครงการ ที่ได้รับเพียงพอ โดยร้อยละ ๘๖.๕๐ ระบุว่าวัสดุโครงการที่ได้รับมีคุณภาพ และร้อยละ ๘๗.๐๘ ระบุว่าวัสดุโครงการที่ได้รับมีปริมาณครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในโครงการ ๓ ในระหว่างดำเนินโครงการฯ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๕.๑๓ ให้เห็นว่าการดำเนินการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ สำหรับประเด็นช่วงระยะเวลาการได้รับปัจจัยการผลิต พบว่า ร้อยละ ๓๙.๙๒ ระบุว่าได้รับวัสดุโครงการล่าช้า ๔ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๘.๕๒ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่รัฐในโครงการในระดับมากที่สุด ๕ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๕.๑๓ มีความเห็นว่าโครงการที่ได้รับมีประโยชน์ และร้อยละ ๙๒.๑๗ มีความพึงพอใจต่อโครงการฯ ระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด	ปัญหา / อุปสรรค ๑ การจัดลำดับความความสำคัญของผู้ควรได้รับโครงการยังไม่เท่าเทียมกัน ๒ บางพื้นที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเลย และการจัดสรรโครงการยังไม่ทั่วถึง ๓ การประสานงานระหว่างประชาชนกับภาครัฐอย่างยังไม่มีความต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ ๑ ควรขยายโครงการเพราะทำให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น ๒ โครงการควรมีความต่อเนื่อง ๓ ควรมีความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือประชาชนเมื่อมีปัญหา

๕.๒ ผลจากการประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ

โดยทีมวิชาการภายนอก อาจารย์อัฒมัต สมบูรณ์ บัวหลวง และอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นผู้ดำเนินการในระหว่างปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

ตามที่ได้รับมอบหมายให้ทำการติดตามประเมินผลโครงการแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก (๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้) ปี ๒๕๕๓ ใน ๔๗ อำเภอ ๒๔๗ ตำบล ๑,๑๗๖ หมู่บ้าน (๔๖๐+๒๐+๖๙๖) คณะผู้ติดตามฯ ได้คำนวณพื้นที่เก็บตัวอย่างเพื่อการติดตามผลให้เป็นไปตามระเบียบวิธีการวิจัย ให้ครอบคลุมและกระจายให้มากที่สุดตามเป้าหมายของพื้นที่เป้าหมายในปี ๒๕๕๓ มีพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น ๔๗ อำเภอ ๒๔๗ ตำบล โดยหลักการเดิมจะใช้พื้นที่จำนวนร้อยละ ๑๐ แต่มาเพิ่มเป็นร้อยละ ๒๐ ของหมู่บ้านพื้นที่เป้าหมายประเภทต่างๆ รวมทั้งสิ้น ๒๓๙ หมู่บ้าน ดังนี้ จำนวน ๙๓ หมู่บ้านบ้านปกติ ๔ หมู่บ้านประมงตกสำรวจ ๑๔๑ หมู่บ้านพัฒนาเร่งด่วน ในแต่ละหมู่บ้านได้จัดแบบสอบถามบ้านเป้าหมายใน ๓ ประเภทการสนับสนุน คือการซ่อมแซม การต่อเติม และการก่อสร้าง โดยให้ผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ในทุกตำบล / หมู่บ้านเป้าหมายเพื่อคัดเลือก และสุ่มแบบอิสระ จำนวนหมู่บ้านละ ๕ ครั้วเรือน จึงได้ใช้แบบสำรวจเชิงปริมาณ มีคำตอบทั้งหมดจำนวน ๑,๑๙๕ ชุด (เกิน ๕ ชุด) โดยสามารถแยกสถานะของผู้ให้ข้อมูลครัวเรือนตามรายจังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลาและจังหวัดสตูลตามลำดับ ดังนี้ จำนวน ๓๙๐, ๑๕๐, ๓๗๐, ๑๗๕ และ ๑๑๐ ครัวเรือน

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามเชิงปริมาณ เพื่อสอบถามหัวหน้าหรือสมาชิกในครัวเรือนในพื้นที่และครัวเรือนเป้าหมาย (ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการจริง) ตามเครื่องมือที่จัดทำ เพื่อการสอบถามเป็นค่าเฉลี่ยระดับความเห็นคะแนนสูงสุด ถึงน้อยที่สุดเป็น ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑ ตามลำดับ ใน ๓ ประเด็นหลัก จำนวน ๑๗ คำถามย่อย ที่ได้รับการพัฒนาตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ จากนั้นได้ฝึกอบรมผู้จัดเก็บข้อมูลเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สรุปผลได้ดังนี้

๑. สรุปผลจากข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามครัวเรือนในหมู่บ้าน ดังนี้

ประเด็นความเข้าใจ ด้านประชาชนเป็นแกนนำเป็นคณะกรรมการ การคืนเงิน กฎระเบียบ, ระยะเวลาของโครงการ มีคะแนนค่าเฉลี่ย ๓.๖๔๖ แสดงว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีความเข้าใจอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ประเด็นความพึงพอใจ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐ การได้รับผลประโยชน์โดยตรงต่อคนยากคนจน, ความสามารถในการจัดการตนเอง, ความซื่อสัตย์และความโปร่งใสของคณะกรรมการ, ความภูมิใจและจะนำมาซึ่งสันติสุขแก่หมู่บ้าน มีคะแนนค่าเฉลี่ย ๓.๙๕๑ แสดงว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับเห็นด้วยมาก

ประเด็นกิจกรรมต่อยอด เป็นเนื้อหาข้อคำถามที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน, การเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มออมทรัพย์หรือกองทุนหมู่บ้าน, การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนและการพัฒนาหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีคำตอบคิดเป็นค่าเฉลี่ยเป็น ๓.๙๗๔ แสดงว่าประชาชนส่วนใหญ่มีแนวคิดในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนต่อไปอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

๒. สรุปข้อมูลจากการสอบถามหน่วยงานและผู้นำทางกระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน

โดยส่วนใหญ่มีความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการด้านนโยบาย วัตถุประสงค์เป้าหมาย แนวทางการปฏิบัติในพื้นที่ว่าเป็นอย่างไร ในระยะแรกๆ เริ่มโครงการจะมีความสับสนในด้านการปฏิบัติในพื้นที่ แต่เมื่อได้รับการประสานงานจากตัวแทนของผู้ประสานงานทั้งในระดับอำเภอและจังหวัดจน ทำให้การปฏิบัติงานในระดับพื้นที่สามารถคลี่คลายในที่สุด

จุดเด่นของการดำเนินการในโครงการนี้คือการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยเฉพาะในชุมชนที่มีการจัดตั้งและมีระบบการทำงานในรูปแบบของกลุ่มประเภทต่างๆ อาทิ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน หรือมีการปฏิบัติงานร่วมกับเครือข่ายอื่นๆ มาระยะหนึ่งแล้ว กลุ่มเหล่านี้จะมีประสบการณ์และส่งผลต่อกระบวนการทำงานได้รวดเร็วและคล่องตัวมากกว่า จะแตกต่างกับกลุ่มที่ขาดการรวมกลุ่มมาก่อน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่ดูเหมือนจะถูกชี้นำโดยผู้นำเดิมๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนกลไกรัฐอื่นๆ รวมทั้งอดีตข้าราชการเกษียณจากราชการในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นผู้ที่รู้เรื่องระเบียบทางราชการมากกว่า มักจะมีผลบางประการต่อการดำเนินงานในโครงการและการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง แต่การตอบรับของประชาชนในหมู่บ้านและตำบลเป็นส่วนสำคัญเพราะประชาชนถือเป็นการช่วยเหลือโดยตรงจากรัฐสู่ประชาชน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

ในส่วนของสมาชิกครัวเรือนในชุมชน ในระยะแรกมิได้ให้ความสนใจมากไปกว่าการจะได้รับเข้าร่วมในโครงการเป็นครอบครัวชุดแรกๆ นอกจากบางพื้นที่ที่มีการจัดการชุมชนที่เป็นระเบียบอยู่แล้วจะมีความเข้าใจในกระบวนการมากกว่า ความสัมฤทธิ์ผลที่เป็นประจักษ์ในระยะสั้นค่อนข้างจะเห็นชัดเจนว่า โดยส่วนใหญ่ผู้ที่เดือดร้อนเรื่องที่พักอาศัยได้รับการช่วยเหลือทันทีที่ จนเห็นภาพแห่งความสุขที่เขาได้รับอย่างชัดเจน

ในระยะยาวชุมชนปรารถนาจะให้มีกิจกรรมบางอย่างที่เป็นรูปธรรมเช่นการมีกลุ่มประเภทต่างๆ เกิดขึ้น เช่นกลุ่มทุนการช่วยเหลือชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะมีประโยชน์มากแก่ชุมชน เพราะสมาชิกในชุมชนจะมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จะมีข้าราชการและเครือข่ายต่างๆ มากขึ้น ในที่สุดความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าไม่มีกิจกรรมใดๆ ในชุมชนเลย ที่สำคัญเมื่อเกิดมีเหตุอันไม่พึงประสงค์ต่างๆ อาทิ ภัยพิบัติ ความขัดแย้งต่างๆ อาจจะยุติได้เพราะระบบการทำงานแบบกลุ่มบุคคลจะทำให้ปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไขให้ลุล่วงได้เร็วขึ้น

ชุมชนส่วนใหญ่มีแนวคิดในการวางแผนพัฒนาชุมชนหมู่บ้านหลังจากสิ้นสุดโครงการนี้ คือการมีกิจกรรมการสนับสนุนช่วยเหลือด้านต่างๆ อาทิ ด้านการศึกษา การพัฒนาอาชีพและรายได้ ส่งเสริมให้ความเป็นอยู่ในสังคมดีขึ้น โดยจัดระบบสวัสดิการและความมั่นคงของชุมชน

๓. ข้อมูลจากกรณีประชาชนผู้ได้รับการสนับสนุนโครงการฯในรุ่นแรก

ผู้ได้รับการสนับสนุนในรุ่นแรกส่วนใหญ่จะมีความพึงพอใจในการได้รับการสนับสนุน ถึงแม้จะมีบางส่วนไม่พึงพอใจในการบริหารจัดการ โดยจะมีข้อสงสัยในเรื่องของจำนวนเงินและคุณภาพ ราคาของวัสดุการก่อสร้างมากนัก แต่ดูเหมือนจะคลี่คลายในเวลาต่อมา ส่วนหนึ่งเกิดจากการทำงานหนักของกรรมการ เครือข่าย ผู้ประสานงาน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประชาชนโดยส่วนใหญ่ยังไม่จำแนกละเอียดมากนักว่าโครงการนี้เป็นของรัฐในหน่วยงานใด แต่โดยส่วนใหญ่จะเข้าใจเป็นอย่างดีว่าเป็นโครงการที่ไม่ใช่ของนักการเมืองหรือของฝ่ายปกครองหรือขององค์การบริหารส่วนตำบล ถึงแม้ในหลายพื้นที่คนเหล่านั้นจะพยายามโน้มน้าวให้ประชาชนเชื่อว่าเป็นโครงการของตน (เพื่อหวังผลทางการเมือง) ก็ตาม

จากการดำเนินงานโครงการในระยะต่อมาทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีความรักความสามัคคีมากขึ้น เพราะมีกิจกรรมการพบปะมากขึ้น ถึงแม้ในบางพื้นที่ประชาชนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนในระยะที่หนึ่งจะปฏิบัติเรื่องการร้องเรียนเรื่องความเป็นธรรมบ้างและการกล่าวหาการทำงานของคณะกรรมการว่าไม่โปร่งใสก็ตาม แต่การเข้าถึงข้อมูลของความไม่ชอบมาพากลในการใช้จ่ายเงินงบประมาณจะอยู่ในวงจำกัดมาก แต่ความเป็นคนไทยที่ไม่ค่อยจะชอบเรื่องการร้องเรียนและการสอบสวนสืบสวนในหลายพื้นที่ได้ปล่อยไปตามเวลาและหวังพึ่งกลไกระดับสูงให้ดำเนินการตรวจสอบมากกว่า เพราะกรณีเช่นนี้จะเกิดขึ้นกับพื้นที่ที่มีผู้อิทธิพลซึ่งนำกลุ่มกรรมการเป็นหลัก ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความกังวลเรื่องการคืนเงินจะไม่สมำเสมอและไม่เป็นไปตามเป้าอาจจะทำให้คนรุ่นที่สองขาดโอกาส

ในมุมมองของประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าหากการดำเนินการให้เป็นไปตามระบบที่วางไว้ จะทำให้สมาชิกที่ร่วมในโครงการจะมีความเข้าใจในกระบวนการการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเชิงรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งเป็นทุนเดิมที่มีอยู่แล้วในสังคมหากแต่เพียงว่าในระยะหลังๆ ความช่วยเหลือกันและกันจะไม่เหมือนเดิมมากนัก ประชาชนในหลายพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นว่าถ้ากระบวนการคิดและอุดมการณ์การอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกันและกันได้ดำเนินอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในสังคมเชกเช่นเดิม โดยอาศัยกลุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากโครงการนี้สิ้นสุดลงในระยะแรกและได้มีการวางกิจกรรมร่วมกันจนสามารถปฏิบัติได้อย่างจริงจัง จะเป็นการเสริมสร้างให้คนในชุมชนมีและใช้ความเป็นญาติพี่น้องที่อยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักการศาสนามากยิ่งขึ้น

ในหลายพื้นที่ประชาชนยังมีความกังวลในเรื่องการบริหารและจัดการโครงการของชุมชน เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ตระหนักในเรื่องการทำงานร่วมกัน การไม่มีเวลาร่วมการประชุม การมีงานนอกบ้านหรือต่างพื้นที่ การมีเวลาหยุดไม่เหมือนกัน ตลอดจนความไม่เข้าใจในกระบวนการทำงานของภาคประชาชนของภาครัฐบางหน่วยงานขาดเอกภาพเท่าที่ควร ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน อีกทั้งหลายชุมชนยังไม่มีความเข้มแข็งมากนัก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้มีกระบวนการทำงานร่วมกันในระบบเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔. ข้อมูลจากประชาชนผู้พลาดโอกาสการได้รับการสนับสนุนโครงการฯในรุ่นแรก

มีคำถามและข้อสงสัยมากมายต่อครัวเรือนที่พลาดโอกาสการได้รับการพิจารณาสนับสนุนในระยะแรก โดยมีข้อถกเถียงกันว่าไม่ทราบว่ามีโครงการนี้มาก่อนในหมู่บ้าน ไม่ได้ถูกเชิญเข้าร่วมประชุมทำประชาคม คณะกรรมการทำงานไม่โปร่งใส สนับสนุนคนใกล้ชิดหรือช่วยเหลือเฉพาะญาติพี่น้องและพวกพ้องของตนเท่านั้น บางคนที่พลาดโอกาสมีความรู้สึกว่าเป็นเพราะตนเองเป็นคนจนและยากลำบากเกินไปจึงทำให้ไม่มีใครสนใจเท่าที่ควร ครั้นเมื่อโครงการอยู่ในระหว่างการดำเนินการได้มีการพูดคุยประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องจากคณะกรรมการในชุมชน ผู้พลาดโอกาสหลายคนรู้สึกอึดใจว่าตนน่าจะได้อีกโอกาสได้รับความสนับสนุนในไม่ช้า แต่มีหลายคนยังไม่แน่ใจว่าการคืนทุนจะได้จริงหรือไม่ เพราะหากไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายตนเองอาจจะขาดโอกาส

ประชาชนที่พลาดโอกาสได้รับการสนับสนุนครั้งแรกในหลายพื้นที่ต่างรอคอยอย่างมีความหวัง เพราะความเดือดร้อนที่ตนเองประสบมีความจำเป็นต้องได้รับการพิจารณา ความรู้สึกในระยะแรกที่ไม่ได้รับการสนับสนุนหลายท่านเข้าใจว่าเป็นการละเลยของรัฐแต่เมื่อเวลาผ่านไปเข้าใจได้ว่าความจริงโครงการนี้คนในชุมชนกันเองที่มีอำนาจในการพิจารณา ผู้พลาดโอกาสหลายท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการรวมกลุ่มในชุมชนในกิจกรรมต่างๆ อย่างจริงจังมากขึ้นกว่าเดิม เพราะที่ผ่านมาเขาเข้าใจว่าเป็นเพราะความละเลยของตนเองทำให้ไม่เข้าใจและเข้าไม่ถึงโครงการหลายท่านได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่าชุมชนมีความความจำเป็นที่จะต้องร่วมกันให้โครงการนี้มีอยู่ต่อไป โดยให้คณะทำงานและประชาชนช่วยกันปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ได้วางไว้และร่วมกันคิดร่วมกันทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้กลุ่มประเภทต่างมีการขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและถาวรสืบไป

ผู้พลาดโอกาสหลายคนเชื่อว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดีและมีประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง ที่สำคัญจะต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นว่าโครงการในระยะที่สอง ซึ่งเขาทั้งหลายเข้าใจว่าอยู่ที่การบริหารและจัดการกองทุนเป็นหลัก หากไม่มีใครมาดูแล (กลไกรัฐหรือพอช) ในระยะแรกๆ เพื่อให้การดำเนินโครงการในทุกชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินการตามเป้าหมายได้อาจจะทำให้ครอบครัวที่พึงจะได้มีโอกาสในระยะที่สองต้องพลาดโอกาสซ้ำอีกครั้ง

บทสรุปและข้อเสนอแนะจากคณะติดตามประเมินผล

โครงการนี้มีคุณภาพการแก้สังคมประเทศอย่างมหาศาล คุณประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากกิจกรรมการสนับสนุนการซ่อมแซมต่อเติมหรือสร้างบ้านใหม่ที่เหมาะสมตามอัตภาพ เป็นการเสริมสร้างความสุขแก่ครอบครัวผู้ยากจนเป็นอย่างยิ่ง มีคำกล่าวของผู้ได้รับการสนับสนุนในระยะแรกว่า **“ถึงแม้ความยากจนจะถาโถมมากน้อยเพียงใดก็ตาม หากสมาชิกของครอบครัวตนเองมีที่ซุกหัวนอนเป็นหลักเป็นแหล่ง คือพื้นฐานสำคัญของความสมบูรณ์ของครอบครัว ที่เหลือจากนั้นการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่รอดจะสำเร็จไปแล้วกว่าครึ่งหนึ่ง”** เขาไม่เคยคาดคิดว่าเงินทุนที่ได้รับมันอาจจะน้อยนิดสำหรับผู้มีอันจะกินทั่วไป แต่สำหรับครอบครัวของเขามันคือคุณค่าที่ยิ่งใหญ่ที่เขาไม่เคยคาดคิดว่าเขาจะมีบ้านที่สมบูรณ์เช่นนี้มาก่อนในชีวิต”จึงอยากจะร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้มีผลกระทบต่อคุณประโยชน์แก่ครอบครัวระยะที่สอง สามและจนทุกครอบครัวในชุมชนของตนได้มีโอกาสลิ้มรสแห่งความสุขกับการมีบ้านเป็นของตัวเอง

โครงการนี้จะได้รับหรือไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอีกหรือไม่ก็ตาม แต่กระบวนการภาคประชาชนได้แสดงพลังและศักยภาพการบริหารจัดการงบประมาณด้วยตัวของตัวเองอย่างน่าอัศจรรย์ ที่สำคัญคือการรักษาและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการเสริมสร้างและพัฒนาองค์กรของชุมชนให้เข้มแข็ง เพราะที่ผ่านมา

กระบวนการและขั้นตอนบางประการต้องดำเนินการในสภาพที่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาที่เร่งรัด อีกทั้งยังมีแผนงานอื่นที่เข้ามาแทรกในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่แผนงานเหล่านั้นไม่ค่อยให้โอกาสให้คนในชุมชนร่วมกันคิดร่วมกันวางแผนมาตั้งแต่ต้น จึงทำให้ความเป็นเอกภาพทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนต้องเกิดปัญหา

จากการประมวลข้อมูลอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นในตัวโครงการเองในระยะแรกเริ่มพอจะมีบ้างดังที่กล่าวไว้ว่า เรื่องเวลาและการเร่งรัดจากรัฐบาลจนทำให้กระบวนการทำงานต้องข้ามขั้นตอนการมีส่วนร่วมบางขั้นตอนไป แต่เมื่อผ่านไประยะเวลาหนึ่งการทำงานที่หนักหน่วงของกลไกและคณะกรรมการทำให้ปัญหาได้คลี่คลายไประดับหนึ่ง ดังนั้น แผนงานโครงการประเภทนี้หากจะมีและดำเนินการต่อไปในอนาคตต่อไปมีความจำเป็นต้องพิจารณาที่จะนำเพื่อเป็น ข้อเสนอแนะจากทีมนักวิชาการมีดังนี้

ข้อเสนอต่อระดับนโยบาย

๑. โครงการและแผนงานประเภทนี้มีความจำเป็นและต้องดำเนินการโดยการให้กระจายในพื้นที่อย่างเป็นระบบ และมีการวางแผนร่วมกันหลายภาคภาคีเป็นวาระแห่งชาติ ๕ - ๑๐ ปี หรือมากกว่านั้น โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและหรือองค์การมหาชนประเภทวิสาหกิจและหน่วยงานสงเคราะห์อื่นๆ อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างกระบวนการภาคประชาสังคมให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ในที่สุด

๒. เสริมสร้างศักยภาพองค์กรหรือสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในฐานะเป็นองค์กรกลางหรือองค์กรประสานงานหลัก ที่อยู่ระหว่างกลางระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน

๓. รัฐควรมีนโยบายให้มีการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อให้องค์กรภาคประชาสังคมร่วมรับผิดชอบแผนงานประเภทนี้ให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึงในชุมชนให้มากที่สุดเพื่อลดภาระและบทบาทของกลไกภาครัฐให้น้อยลง

๔. แผนงานและโครงการนี้เป็นโครงการที่ไม่มีในประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะในประเทศประชาคมอาเซียน ดังนั้น การพัฒนาและเสริมสร้างความสำเร็จในโครงการร่วมกับภาคประชาชนเช่นนี้ จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้ประเทศสมาชิกอื่นๆ ได้ถือเป็นแนวในการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่พลเมืองของประเทศตนด้วย

ข้อเสนอต่อชุมชน / ประชาชน

๑. เสริมสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมภาคประชาชนให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อแสดงพลังความสามารถของตนเองในความรับผิดชอบในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๒. เสริมสร้างความเป็นเครือข่ายภาคประชาชนให้สามารถช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกันทั้งระยะสั้นและระยะยาว

๓. พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของภาคประชาชนให้สามารถบริหารจัดการกลุ่มของตนเองในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และการพึ่งพาตนเองโดยผ่านระบบกองทุนประเภทต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

๔. เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและชุมชนในรัศมีอย่างกว้างขวางในระยะยาวอย่างมั่นคงต่อไป

การสัมมนาสรุปบทเรียนของคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาความมั่นคงในการอยู่อาศัยของคนของคนจนในเมืองและชนบทโดยชุมชนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีผู้แทนคณะกรรมการระดับจังหวัด ผู้แทนหน่วยงานผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จำนวน ๕๐ คน เมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ ที่โรงแรมเจบีรหรรษา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มีข้อสรุปในบทเรียนสำคัญดังนี้

๖.๑ บทเรียนด้านความคาดหวังและผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

□ ความคาดหวังของชุมชน

- อยากเห็นขบวนองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพในพื้นที่ เชื่อมโยงและช่วยงานโครงการไทยเข้มแข็ง
- เกิดการพัฒนาและยกระดับการทำงานของเจ้าหน้าที่
- อยากเห็นความสามารถ/ศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการโครงการ ที่ส่งผลต่อการทำงานพัฒนาในพื้นที่อื่นๆ
- คาดว่าโครงการไทยเข้มแข็งทั้ง ๒๗ แผนจะมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน
- เก่งกว่าพื้นที่เร่งด่วน (๖๙๖) จะไม่สามารถลงทำงานในพื้นที่ได้เพราะเป็นพื้นที่สีแดง

□ ผลและบทเรียนที่ได้จากการทำงานนี้

๑. สามารถพิสูจน์หลักการทำงานที่ให้ผู้เดือดร้อนและชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในการทำงานภายใต้โครงการฯ นี้ได้อย่างชัดเจน ทำให้หน่วยงานภาครัฐ / สังคมยอมรับว่าชาวบ้านสามารถบริหารจัดการแผนงานและร่วมบริหารโครงการเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนกับกลุ่มเป้าหมายคนเดือดร้อน ได้ตรงกว่า เร็วกว่า และใช้งบประมาณถูกกว่า โดยการทำงานในช่วง ๓ - ๔ ปี ทำให้คนจนคนในพื้นที่ห้าจังหวัด มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงขึ้น จำนวน ๔๘,๑๖๕ หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ตำบลทั้งหมดในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนใต้

๒. การทำงานตามโครงการทำให้เกิดการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการทำงานในทุกระดับ ในเวทีถอดบทเรียนระบุว่าผู้นำชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการโครงการซ่อมสร้างที่อยู่อาศัย ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น โดยมีการทำงานบนฐานข้อมูลและใช้ข้อมูลเป็น สามารถนำเสนอและสื่อสารในสิ่งที่ทำต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ สามารถจัดการเรื่องการเงินที่ได้รับการอนุมัติด้วยวิธีโอนงบประมาณตรงไปยังตำบลได้

อีกทั้งมีการยกระดับจากคนที่ไม่สถานะจนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง จากที่ไม่เคยมีส่วนร่วมก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานพัฒนา อีกทั้งได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นท้องถิ่นของตนเอง ในหลายพื้นที่เกิดผู้นำซึ่งเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน / สังคม ทั้งในระดับตำบลและจังหวัด รวมทั้งผู้นำที่เป็นคนรุ่นใหม่ตำบลละอย่างน้อย ๒ - ๓ คน ในระดับจังหวัดจำนวน ๑๐ - ๑๕ คน

๓. **งบประมาณเป็นเงินอุดหนุนแบบให้เปล่า แต่เครือข่ายชุมชนสามารถร่วมสร้างกติกาให้เกิดการคืนทุน** นำไปหมุนเวียนสำหรับผู้เดือดร้อนที่อยู่อาศัยและงานพัฒนาต่อไป มีผู้ได้รับประโยชน์จากการคืนทุนจากเงินที่รัฐบาลให้เปล่าเข้ากองทุนที่เป็นของชุมชนเอง จึงเกิดการคืนทุนจากพื้นที่ ๒๔๕ ตำบล จากพื้นที่ดำเนินการ ๒๙๖ ตำบล เงินคืนทุนกว่า ๖๕ ล้านบาท มีทุนหมุนเวียนไปสร้างซ่อมบ้านรายใหม่แล้ว ๘๒๗ ราย

๔. **การทำงานซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยในระดับตำบล ส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงและต่อยอดกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ ในตำบล** เช่น สถาองค์กรชุมชน สวัสดิการชุมชน สถาบันการเงินชุมชน การพัฒนาอาชีพรายได้ของชุมชน เป็นต้น ตำบลที่มีฐานงานพัฒนาด้านต่างๆ เดิมดีอยู่แล้ว เมื่องานซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยเข้าไป ทำให้จัดระบบการทำงานได้เร็ว และทำให้บทบาทงานพัฒนาโดยชุมชนชัดเจนขึ้น ส่วนตำบลที่ยังมีฐานงานพัฒนาด้านค่อนข้างน้อยสามารถใช้งานซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยไปกระตุ้นให้เกิดงานพัฒนาด้านอื่นๆ ต่อ

๕. **การทำงานตามโครงการทำให้เพิ่มบทบาท การมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดความสัมพันธ์ใหม่ชุมชนกับหน่วยงาน** มากกว่าผู้รับการพัฒนา แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ประชาชนเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนา ในฐานะคณะกรรมการร่วมในทุกระดับโดยเป็นที่ยอมรับ สามารถเข้าไปมีบทบาทในการให้ความเห็นต่อการทำงานของหน่วยงาน หลายหน่วยงานมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน โดยเปิดให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

๖. **เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการทำงานพัฒนานอกเหนือจากการได้บ้าน** จากกระบวนการทำงานบริหารโครงการแบบครบวงจร เป็นรูปธรรมของการกระจายอำนาจ / การปรองดองที่แท้จริง เพราะได้สร้างพื้นที่ให้กับคนที่มีความต่างทางความคิด ได้มาทำงานแก้เรื่องบ้านเรื่องดินร่วมกัน โดยมีเนื้อหาของการเปลี่ยนแปลงที่ตำบลและจังหวัดที่เห็นบทบาทของผู้หญิง / วัฒนธรรม / ศาสนา

๖.๒ บทเรียนต่อกลไกการทำงานที่ขับเคลื่อนโครงการ

กลไกการทำงานทุกระดับภายใต้โครงการฯ มีองค์ประกอบของผู้เดือดร้อนชุมชน และหน่วยงาน ทั้งกลไกของคณะอนุกรรมการระดับห้าจังหวัด ระดับจังหวัด ระดับตำบล ซึ่งในองค์ประกอบของผู้เดือดร้อนและชุมชนต้องมีการฝึกในการเตรียมการ การพัฒนาโครงการ การสื่อสาร การสร้างการมีส่วนร่วม และการดำเนินโครงการให้บรรลุเป้าหมายที่ตำบล ซึ่งเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อน ต้องทำงานมาก และยากในทุกขั้นตอน

ด้านตัวแทนของหน่วยงานในคณะทำงานชุดต่างๆ บางคนอาจไม่มีบทบาทในการประชุมมากนัก เพราะมีการเปลี่ยนคนบ่อย แต่ตัวแทนหน่วยงานมีส่วนช่วยในการการสร้างการยอมรับ หรืออภิปรายซักถามให้เกิดความชัดเจน ช่วยคลี่คลายข้อติดขัดบางเรื่องได้

สำหรับกลไกที่เป็นคณะทำงานระดับตำบล ชุมชน / ผู้เดือดร้อนต้องเป็นหลัก สี่เสาหลัก (ชุมชน ผู้นำศาสนา ท้องถิ่น ท้องที่) มีบทบาทช่วยถ่วงดุล / เอื้ออำนวย แต่ไม่เป็นเจ้าของโครงการแทนผู้เดือดร้อน

คณะทำงานทุกระดับ ที่มีองค์ประกอบจากหลายภาคส่วน เกิดการถ่วงดุลของกลไกระดับต่างๆ ระหว่างผู้นำหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่

□ ต่อกลไกระดับตำบล

- กลไกต้องมีองค์ประกอบที่ถ่วงดุล เพื่อไม่ให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีอำนาจมากกว่า หากท้องถิ่นเป็นหลัก ชาวบ้านจะถูกครอบงำ
- สี่เสาหลักเป็นกลไกรับรองผู้เดือดร้อนและเป็นที่ปรึกษาโครงการ แต่เมื่อใดที่สี่เสาหลักเป็นกรรมการเอง โครงการมักจะมีปัญหา
- คณะกรรมการ ต้องมีผู้เดือดร้อนเป็นองค์ประกอบและบริหารโครงการร่วมกับสี่เสาหลัก
- การมีต้นทุนงานพัฒนาเดิมในพื้นที่ แกนนำงานพัฒนา สามารถอธิบายและช่วยเหลือด้านการสื่อสาร และขยายผลโครงการกับผู้รับประโยชน์
- พื้นที่ๆ มีสภาองค์กรชุมชนตำบล สามารถช่วยงานได้เป็นอย่างดี ทั้งเรื่องการจัดกลไกและเตรียมการของชุมชน
- บางตำบลสี่เสาหลักผูกขาดการบริหารจัดการโครงการ มีการหักเปอร์เซ็นต์จากงบประมาณ ทีมจังหวัด จะต้องเจรจาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
- บางพื้นที่ใน จ.นราธิวาส ใช้พื้นที่รูปธรรมการแก้ปัญหาที่ดินเทือกเขาบูโด - สุไหงปาดีเป็นต้นแบบในการทำงาน และตำบลไหนที่มีปัญหาที่ดินต้องขึ้นโครงการที่ดิน ซึ่งต่างจากตำบลที่มีปัญหาเรื่องบ้าน

□ ต่อกลไกระดับจังหวัด

- เป็นกลไกที่เตรียมการรับมือปัญหาที่จะเกิดขึ้นในตำบล จังหวัด หน่วยงาน เช่น การชี้แจงในการประชุมทุกวันศุกร์ที่มัสยิด เป็นการป้องกันกลไกคณะทำงานตำบลที่คิดจะหาประโยชน์จากงบประมาณ หากใครหรืออาสาสมัครหวังที่ผลประโยชน์ แต่เมื่อมีการเตรียมการรับมือกับปัญหาแบบนี้ทำให้ได้แกนนำรุ่นใหม่ที่เป็นอาสาสมัครตัวจริงมาช่วยงานมากขึ้น และชุมชนช่วยป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ในพื้นที่
- กลไกกรรมการจังหวัดมีองค์ประกอบมากเกินไป เป็นแค่ตรายางรับรองโครงการให้ผ่านเพื่อเสนออนุกรรมการ ๕ จชต. แต่เป็นเกราะป้องกันช่วยแก้ปัญหาโครงการในพื้นที่
- กลไกระดับจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการเป็นประธาน สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลได้มาก เพราะสามารถสั่งการ นายอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ได้ตามสายบังคับบัญชาของมหาดไทย
- กลไกระดับจังหวัดมีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่ตำบล อำเภอ และจังหวัด แต่มีข้อจำกัดเรื่อง การเข้าร่วมประชุมจากระดับอำเภออย่างสม่ำเสมอ
- บัณฑิตอาสาที่ยังทำงานพัฒนาชุมชนอยู่อย่างน้อยตำบลละ ๓ คน ที่ช่วยทำงานข้อมูลจากพื้นที่หมู่บ้าน ควรถอดจำนวน อาสา คอ.บต / อาสา พอช. / แกนนำรุ่นใหม่ในตำบล ว่ามีกี่คนเพื่อพัฒนาต่อยอดคนทำงานด้วย

๑ ต่อกลไกระดับห้าจังหวัด

- อนุกรรมการ ๕ จชต. จะต้องเข้าใจบทบาทของตนเอง มากกว่าเข้ามาเป็นองค์ประกอบ แต่ถ้างานนี้มีการทำอย่างต่อเนื่องจะสามารถเปลี่ยนรูปแบบการทำงานได้
- ผู้แทนอนุกรรมการที่เป็นองค์ประกอบจากหน่วยงานราชการ เช่น ผู้แทน พม. ศอ.บต. จะช่วยชี้แจงรายงานผลการดำเนินงานในวงประชุมของหน่วยงาน เช่น รายงานความก้าวหน้าต่อหน่วยงานที่สังกัดและหน่วยอื่นๆ
- มีจุดอ่อนในการสื่อสารประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก
- มีข้อเสนอว่าโครงการนี้ควรมีกลไกระดับอำเภอ เพราะถ้านายอำเภอรับทราบโครงการฯ จะสามารถช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ เพราะที่ผ่านมา เกิดการเปรียบเทียบระหว่างโครงการไทยเข้มแข็งอื่นๆ ที่ลงในระดับอำเภอนอกเหนือจากโครงการซ่อมสร้างบ้าน และมีการตั้งคำถามว่าทำไมโครงการแก้ไขปัญหาคือเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดิน ไม่มีการตั้งกลไกระดับอำเภอ

๖.๓ กระบวนการเตรียมและการคัดเลือกผู้รับประโยชน์ภายใต้โครงการ

- การมีต้นทุนงานพัฒนาเดิมในพื้นที่ ทั้งงานประเด็นหรือพื้นที่ๆ มีสภาองค์กรชุมชน แกนนำงานพัฒนาสามารถอธิบายและช่วยเหลือในการสื่อสารและขยายผลโครงการได้กับผู้รับประโยชน์ได้เป็นอย่างดี
- การคัดเลือกผู้ประโยชน์เข้าร่วมโครงการฯ เป็นบทบาทของคณะทำงานพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับตำบล แม้สถาบันฯ จะมีเกณฑ์กลางในการคัดเลือกผู้รับประโยชน์เบื้องต้นแล้ว แต่การเพิ่มเกณฑ์ในระดับพื้นที่มีส่วนในการช่วยคัดกรองผู้รับประโยชน์มากขึ้น ด้วยความระมัดระวังที่ไม่ใช่การคัดออก แต่ให้ความสำคัญกับผู้เดือดร้อนที่ควรให้การช่วยเหลือในลำดับแรก
- แม้จะมีกติกาในการคัดเลือก แต่ผู้ใหญ่บ้านหรือท้องถิ่นส่วนใหญ่จะมีข้อมูลครัวเรือนผู้เดือดร้อนอยู่แล้ว ในเวทีประชาคมจึงมีการนำข้อมูลผู้เดือดร้อนจากทุกจุด (การลงทะเบียน ข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้าน ข้อมูลที่มีการสำรวจเพิ่ม) มาดูร่วมกัน จัดทีมงานร่วมลงไปดูข้อมูล มีการเปรียบเทียบข้อมูลกับภาพบ้านของผู้เดือดร้อน
- มีการจัดระบบการกลั่นกรองข้อมูลผู้เดือดร้อน ที่มีการสอบถามและคัดเลือกกันเองของผู้รับประโยชน์ รวมทั้งการมีทีมงานของชุมชนลงไปดูถึงบ้าน ทำให้คนที่เข้าไม่ถึงโครงการฯ มีโอกาสเข้าร่วมโครงการ
- การให้ผู้เดือดร้อนในพื้นที่ช่วยวิเคราะห์คัดเลือกผู้รับประโยชน์กันเอง จะลดความขัดแย้ง หากท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้องมากมักจะเอาเครือข่ายมาเป็นผู้รับประโยชน์
- ในบางพื้นที่มีการสร้างกติการ่วม ด้วยการกำหนดเงื่อนไขของคนที่ จะได้รับการช่วยเหลือจากโครงการ เช่น ต้องเป็นสมาชิกการออมวันละบาท ให้มีการปลูกผักกินเอง เป็นต้น
- กรรมการที่ไม่เดือดร้อนมาก ควรรับประโยชน์ในรอบหลัง จากเงินค้ำหนุน จะทำให้คณะกรรมการและโครงการได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและไว้วางใจจากคนในตำบล
- ในการดำเนินงานแม้จะมีความยากลำบาก แต่หากมีความตั้งใจและพยายามแล้ว จะสามารถแก้ปัญหาได้ มีบางพื้นที่ๆ ทำให้คนเดือดร้อนที่ไม่เข้าเกณฑ์ มาเข้าร่วมได้ เช่น คนไม่มีที่ดิน คณะกรรมการมีบทบาทในการช่วยกันดูที่สาธารณะ ที่ราชพัสดุ มัสยิด เอกชน สำหรับการสร้างบ้านเป็นต้น

๖.๔ บทเรียนการจัดซื้อวัสดุของชุมชน

- คณะกรรมการของชุมชนที่เป็นฝ่ายจัดซื้อวัสดุ จะมีการเปรียบเทียบราคาวัสดุจากหลายร้าน และเลือกร้านที่ราคาถูกที่สุด การดำเนินในลักษณะนี้เกิดผลเชิงบวก ต่อความเปิดเผยโปร่งใส การประหยัด แต่ก็มีความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดข้อขัดแย้งในบางพื้นที่ทำให้ร้านค้าส่งของไม่ทัน ส่งผลให้งานซ่อมสร้างหยุดชะงักเกิดความล่าช้าแต่ผลดีคือ มีการเปรียบเทียบราคา จากหลายๆ ร้าน
- การนำร้านค้าวัสดุในท้องถิ่น มาเสนอราคาให้เห็นทั้งหมด แล้วให้ชาวบ้านไปเลือกของภายในวงเงินที่ได้รับเพื่อการซ่อมสร้างบ้าน
- กรณีส่วนต่างราคาจากการซื้อวัสดุ มีการนำไปลดราคา นำไปเป็นค่าใช้จ่ายส่วนกลาง เช่น การซื้อคอมพิวเตอร์ กล้องถ่ายรูป ด้วยการเปิดเผยให้เป็นที่ยอมรับของคนในตำบล แต่มีบางแห่งที่กรรมการหรือผู้นำเงินส่วนต่างไปแบ่งกัน
- ในบางพื้นที่คณะกรรมการ ผลิตวัสดุก่อสร้างขายเช่นทำอิฐบล็อก หรือเป็นนายหน้า
- ในบางพื้นที่ ปัญหาสำคัญที่ทำให้การสร้างบ้านไม่แล้วเสร็จหรือเสร็จช้า มีสาเหตุทั้งจากการทำบ้านใหญ่เกินตัว หรือคนจนบางรายขาดแคลนแรงงาน บางรายได้รับวัสดุก่อสร้างช้า

๖.๕ บทเรียนด้านการสื่อสาร / รายงาน

- ระบบการสื่อสารตรง คือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ช่วยสร้างความเข้าใจได้ดีที่สุด เช่น การสื่อสารในเวทีใหญ่ที่ทุกฝ่ายอยู่พร้อมกัน
- การสื่อสารในเวทีของหน่วยงาน ต้องดำเนินการด้วยคนที่เข้าใจและมีข้อมูล
- การติดประกาศในที่สาธารณะที่ชุมชนเข้าถึงได้ เช่นที่วัด มัสยิด ช่วยสร้างความมั่นใจ ความเปิดเผยโปร่งใส
- การสื่อสารเผยแพร่ในระหว่างดำเนินการต่อสาธารณะ ยังเป็นจุดอ่อน
- ควรมีการจัดระบบข้อมูลรายงานพร้อมใช้ ในหลายมิติ เพื่อส่งให้ผู้เกี่ยวข้องสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง
- ควรวางระบบการสื่อสารตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ ในระหว่างดำเนินโครงการ และหลังจากโครงการดำเนินแล้วเสร็จ

๖.๖ บทเรียนด้านการคืนทุน

- ควรมีการสร้าง ความเข้าใจ ในเป้าหมายของการคืนทุน ให้เข้าใจตรงกัน ตั้งแต่แรกเริ่มว่า “ทำไมต้องคืนทุน” โดยมีหลักการสำคัญคือ ๑. สร้างความเข้าใจ ๒. คณะกรรมการต้องเข้มแข็ง ๓. การสร้างความเชื่อมั่นในระบบคืนทุน ๔. ใช้หลักศาสนาช่วยอธิบาย
- ระบบคืนทุนโดยสร้างจิตสำนึก ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือ สมาชิกต้องส่งคืนเพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อนคนอื่นๆ ในชุมชน โดยกรรมการต้องเป็นสำคัญในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับสมาชิก
- วางกติกาการใช้เงินคืนทุน โดยวางระบบร่วมกันอย่างเป็นที่รับรู้ก่อนการคืนทุน
- การคืนทุนมีอยู่สามระดับคือ คืนร้อยละเปอร์เซ็นต์ คืนแปดสิบเปอร์เซ็นต์ และคืนห้าสิบเปอร์เซ็นต์
- ต้องเปิดเผยข้อมูลผู้คืนทุน ยอดเงินคืน การนำไปใช้เงินคืนทุนอย่างต่อเนื่องต่อคนในตำบล
- ความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือของกรรมการ จะส่งผลต่อการคืนทุนอย่างต่อเนื่อง
- การคืนทุน แล้วนำเงินหมุนไปสร้าง / ซ่อมบ้านในระดับหมู่บ้าน จะเป็นที่ประจักษ์และเห็นได้ชัดเจนกว่า การคืนและหมุนเงินคืนทุนในระดับตำบล
- การคืนทุนในช่วงเวลาที่เหมาะสม ตามสภาวะทางเศรษฐกิจ เช่นช่วงที่มีรายได้ดีจะคืนได้มากกว่าช่วงที่มีรายได้น้อย
- ตำบลที่มีการคืนทุนดี ส่วนใหญ่มีปัจจัยจากพื้นฐานงานพัฒนาในตำบลที่ดีอยู่แล้ว รวมทั้งมีระบบที่ดีผู้นำดี

๖.๗ บทเรียนการแก้ปัญหาที่ดิน

- ไม่ได้จัดเตรียมคนทำงานสนับสนุนการแก้ปัญหาที่ดินโดยเฉพาะ แต่การจัดงานมุ่งไปที่โครงการแก้ปัญหา ด้านความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยมากกว่า เนื่องจากถูกเร่งรัดติดตามในงานซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยมากกว่า
- การสนับสนุนงบประมาณอย่างเดียว ไม่สนับสนุนเรื่องอื่นที่เป็นองค์ประกอบ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาไม่ได้
- เมื่อผู้เดือดร้อนเรื่องที่ดิน ไม่ลุกขึ้นมาร่วมแก้ปัญหา ทำให้งานแก้ปัญหาที่ดินในบางพื้นที่เดินหน้าไม่ได้ หรือไม่ประสบความสำเร็จ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหรือสนับสนุน มีภาระงานในแผนงานซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการฯ ไม่สามารถจัดเวลามานหนุนช่วยงานที่ดินได้อย่างเต็มที่

๖.๘ บทเรียนด้านการบริหารโครงการ

- การจัดความสมดุลระหว่างแนวทางการจัดการโดยชุมชนที่เสนอกับโครงการขนาดใหญ่ของรัฐที่ต้องรวดเร็ว ถึงกลุ่มเป้าหมายเร่งด่วน
- การถูกติดตามกำกับใกล้ชิดต่อเนื่อง จากกลไกการกำกับนโยบายในหลายระดับ การจัดระบบข้อมูล รายงาน ต้องพร้อมใช้ ต้องทำในหลายมิติ
- การมีองค์ประกอบคณะอนุกรรมการ ระดับจังหวัดจากหลายฝ่าย ช่วยสร้างความเข้าใจต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ช่วยสื่อสาร อธิบาย ช่วยคลี่คลายข้อติดขัด”ทำให้เห็น/และได้ประโยชน์ร่วม”
- สามารถใช้บทเรียนการดำเนินโครงการในปี ๒๕๕๓, ๒๕๕๔ มาปรับใช้ในการทำงานในปี ๒๕๕๕, ๒๕๕๖

- การพัฒนาบุคลากรเพื่อการทำงานโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ ในพื้นที่ๆ มีความละเอียดอ่อน ในสถานะที่มีภารกิจกับและติดตามจากนโยบายหลายระดับ ทำให้เพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชน
- พอช. มีจุดอ่อนในการในการบริหารจัดการคดีความ หรือข้อร้องเรียนให้เรียบร้อยโดยเร็ว รวมทั้งการแก้ไขปัญหาให้กับคนยากจนให้สมบูรณ์ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการ

๖.๙ บทเรียนที่เป็นข้อพึงระวัง

- ความเข้าใจผิดต่อแนวทาง **ชุมชนจัดการเอง** โดยตีความว่าคนอื่นห้ามยุ่ง ทำให้ไม่มีการถ่วงดุลกันระหว่างคณะกรรมการจังหวัด คณะกรรมการตำบล และเจ้าหน้าที่ซึ่งสนับสนุน ทำให้การทำงานมีจุดอ่อน
- การเร่งรัดโครงการและการเบิกประมาณ ทำให้ผู้นำบางคนนำเงินไปซื้อวัสดุสร้างซ่อมบ้านมากองไว้เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดภาวะซ่อมสร้างบ้านไม่ทันเพราะแรงงานในพื้นที่มีจำกัด และอาจมีการนำเงินไปใช้ส่วนตัว
- ผู้นำที่มีความสามารถในการจัดการเอกสารเสร็จเป็นที่เรียบร้อย เกิดภาวะกันไม่ให้ผู้อื่นลงพื้นที่ มีภาวะส่อแนวโน้มไม่สุจริต หรือโครงการดำเนินการแล้วเสร็จ แต่ไม่เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางของคนในตำบล
- จุดอ่อนในการสื่อสารในช่วงกลาง หลังจากทีหลังจากที่มีการโอนงบประมาณลงไปตำบล ขาดการสื่อสารให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวาง

๖.๑๐ บทเรียนที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor)

- **การสื่อสารและความโปร่งใส** ด้วยวิธีการสื่อสารตรง เช่นสื่อสารในเวทีใหญ่ และเวทีของหน่วยงานอย่างมีข้อมูลและเนื้อหา รวมถึงการสื่อสารสาธารณะ
- **กติกาก** มีกติกากในการดำเนินงานของโครงการโดยคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและทุกคนต้องยึดถือข้อตกลงหรือกติกาที่กำหนดขึ้น
- **คณะทำงานชุมชนต้องมีผู้เดือดร้อนอยู่ในคณะทำงาน** และมีองค์ประกอบของชุมชนและสี่เสาหลักที่ช่วยในการเอื้ออำนวยและถ่วงดุลย์
- **การมีส่วนร่วม** ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงานในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะ ผู้เดือดร้อน
- **การเชื่อมโยงกับทุกภาคี** การทำงานของโครงการจะต้องเชื่อมโยงกับองค์กรชุมชนอื่นๆ ในตำบลและทุกภาคีที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น
- **การติดตามผล** คณะทำงานต้องมีการติดตามผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อดูความก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่างๆ
- **ความรวดเร็วในการทำงาน** ชาวบ้านเบื่อหน่ายกับความล่าช้า ต้องมีการแจ้งระยะเวลาการทำงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนและผลักดันการทำงานให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด
- **ชุมชนและเจ้าของปัญหาต้องมีความมั่นใจในหลักการ** หมายถึงเจ้าของปัญหาและชุมชน มีความกล้าหาญในการยืนยันและสื่อสารอธิบายได้

ประสบการณ์การบริหารจัดการโครงการจากพื้นที่ รูปธรรมและการทำงานของกลไกในระดับต่างๆ

๑ การจัดซื้อจัดจ้างวัสดุและการใช้สภากองครชุมชนตำบลในการทำงานที่ตำบลเจ๊ะบิลัง

คณะทำงานที่อยู่อาศัยตำบลเจ๊ะบิลัง จ.สตูล ที่มีฐานจากสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ๖ หมู่บ้าน คณะกรรมการประกอบด้วย ๔ เสาหลัก (ผู้นำธรรมชาติ ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น) แบ่งฝ่ายการทำงานเป็น คณะจัดซื้อ-จัดจ้าง ตรวจสอบและประชาสัมพันธ์ มีการประชุมเดือนละครั้ง และร่วมกันบริหารเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เปิดเผย โปร่งใส ได้วัสดุทันเวลา ราคาเหมาะสม ได้มีจัดระบบการทำงานดังนี้

- มีการตรวจสอบราคาจากร้านค้า ๕ ร้าน เพื่อประมาณราคาวัสดุก่อสร้าง แล้วเจรจาร้านค้าเพื่อต่อรองราคา
- เสนอคณะกรรมการตำบล พิจารณาแยกรายการตามที่ร้านค้าเสนอราคา ตั้งเป็นราคากลางพร้อมจัดซื้อ
- ร้านค้าส่งของตามรายการ พร้อมบิลส่งของให้กรรมการจัดซื้อตามคำสั่งซื้อ
- กรรมการจัดซื้อตรวจนับสินค้าที่ส่ง พร้อมเก็บบิลส่งของแยกรายครัวเรือนและจ่ายเงินให้ร้านค้า
- กรรมการจัดซื้อ กระจายอำนาจการสั่งของและตรวจนับสินค้ากับกรรมการหมู่บ้าน
- กรณีครัวเรือนที่ยากจนมากๆ กรรมการและช่างจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ โดยมีช่างชุมชนทุกหมู่บ้านช่วยกันสร้าง / ซ่อมแซม / ต่อเติมบ้าน ออกแบบแปลนบ้าน และประมาณการราคาวัสดุก่อสร้าง
- ประชุมคณะกรรมการทุกเดือน พร้อมบันทึกรายการประชุม โดยเรื่องที่ประชุมเป็นเรื่องสถานการณ์ของตำบลในทุกเรื่อง ไม่เฉพาะแต่เรื่องบ้านอย่างเดียว แต่เป็นการประชุมในเวทีสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีหลายเรื่อง
- คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มเติม โดยให้การสนับสนุนครัวเรือนที่ได้บ้าน ต้องได้สวัสดิการชุมชนด้วย

๒ การบริหารเงินค้ำหนุนของตำบลนิคมพัฒนาให้คณะทำงานหมู่บ้านตัดสินใจ

ตำบลนิคมพัฒนา อ.เมือง จ.สตูล เป็นพื้นที่ๆ ได้รับการอนุมัติโครงการวงเงิน ๑๒.๑๕ ล้านบาท ผู้รับประโยชน์เรื่องบ้าน ๒๓๒ หลังคาเรือน กติกาของโครงการฯ กำหนดให้มีการค้ำหนุน ๑๐๐% โดยครัวเรือนที่ได้รับงบประมาณสร้างใหม่ค้ำหนุนเดือนละ ๕๐๐ บาท ซ่อมแซม / ต่อเติม ๓๐๐ บาท มีผู้เดือดร้อนที่ให้เปล่าโดยไม่ต้องค้ำหนุนจำนวน ๑ ครัวเรือน

คณะกรรมการระดับตำบลได้จัดทำระบบบัญชีการเงินไว้ครบถ้วนและขณะนี้ได้มีเงินจากการค้ำหนุนแล้วจำนวน ๖๓๑,๙๘๗ บาท ได้มีการนำเงินค้ำหนุนไปดำเนินการให้กับผู้เดือดร้อนแล้ว ๓ ครัวเรือน รวมเป็นเงิน ๑๒๑,๖๘๙ บาท คงเหลือเงินในบัญชี ๕๑๐,๒๙๘ บาท และมีกติกาในการใช้เงินค้ำหนุนดังนี้

- ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการสร้าง ซ่อมแซม และต่อเติมบ้านให้กับผู้เดือดร้อนรายอื่นๆ ที่อยู่ในบัญชีสำรองต่อไป

- สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลเพื่อจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก
- ใช้ในการพัฒนางานด้านอื่นๆ ในชุมชน เช่น วิสาหกิจชุมชน การพัฒนาอาชีพ การจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ
- ใช้สำหรับการบริหารจัดการด้านต่างๆ เช่น การจัดประชุม การดูแลคนทำงาน / ค่าตอบแทน ค่าวัสดุ / อุปกรณ์ ในส่วนของการเชื่อมโยงทุนได้มีการเชื่อมโยงทุนจากกลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารชุมชนอำเภอมะนัง กองทุนความดี (ฉาปนกิจ) กองทุนสวัสดิการชุมชน และกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัย

๑ การบริหารจัดการซ่อมสร้างบ้าน โดยคณะกรรมการผู้หญิงล้วนๆ ที่ตำบลวังพญา

ที่ตำบลวังพญา อ.รามัน จ.ยะลา มีครัวเรือนที่ได้ประโยชน์จากการซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยจำนวน ๒๒๒ ครัวเรือน คณะกรรมการจัดการเรื่องที่อยู่อาศัยจำนวน ๑๖ คนมาจากตัวแทนของหมู่บ้านต่างๆ ๗ หมู่บ้านและเป็นผู้หญิงล้วน นางพรีเดาะ หะยีสะมะแอ ประธานคณะกรรมการซึ่งเป็นประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลวังพญาด้วย เธอเล่าว่าผู้ชายและสี่เสาหลักในตำบลทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ที่นี่มีกติกาให้คืนทุนทั้งหมดของงบประมาณที่ได้รับ โดยบ้านที่สร้างใหม่กำหนดคืนเดือนละ ๕๐๐ บาท บ้านที่ได้งบประมาณซ่อมสร้างคืนเดือนละ ๓๐๐ บาท แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการมีการยืดหยุ่นในช่วงที่สมาชิกไม่มีรายได้ก็มีการผ่อนผัน

๑ ใช้เงินคืนทุนร่วมกับกองทุนอื่นๆ ในตำบลซื้อที่ดินให้ผู้ด้อยโอกาสที่ตำบลกะลุวอ

ที่ตำบลกะลุวอ อ.เมือง จ.นราธิวาส มุชตาซาร์ ดอเลาะห์ ผู้นำชุมชนตำบลกะลุวอ เล่าว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะลุวอร่วมกับกองทุนที่อยู่อาศัยและกองทุนสหกรณ์อุปถัมภ์พาน ได้จัดซื้อที่ดินจำนวน ๗ ไร่ วงเงิน ๑.๕ ล้านบาท เพื่อแก้ปัญหาให้กับคนยากจนที่ไม่มีที่ดินอยู่อาศัยในตำบลจำนวน ๓๔ ราย เพราะเจ้าของที่ดินจะไม่แบ่งขายที่ดินแปลงเล็กๆ ให้กับชาวบ้าน ปัจจุบันมีการวางแผนการใช้ที่ดินโดยกันเป็นพื้นที่กลางและที่อยู่อาศัยจำนวน ๓๔ แปลง ราคาขายแปลงละ ๓๕,๐๐๐ บาท

ทั้งนี้พื้นที่ตำบลกะลุวอ เป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับงบประมาณซ่อมสร้างที่อยู่อาศัย จากโครงการซ่อมสร้างที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินพื้นที่อำเภอหาดขามแดนภาคใต้จากรัฐบาลจำนวน ๑๔๕ หลังคาเรือน ซึ่งปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ อย่างไรก็ตามยังมีครัวเรือนที่เดือดร้อนเรื่องที่ดินในการสร้างบ้าน อันเนื่องมาจากเป็นครัวเรือนขยายและมีฐานะยากจน กองทุนสวัสดิการชุมชนและกองทุนที่อยู่อาศัย (จากเงินค้ำหนุนของสมาชิกที่ได้รับงบประมาณซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยจำนวน ๑๔๕ รายๆ ละ ๓๐๐ บาท / เดือน และรวมเงินออมเพื่อสวัสดิการและภัยพิบัติรวมเดือนละ ๔๕๐ บาท) จึงหาทางออกในการจัดซื้อที่ดินดังกล่าว

□ ใช้เงินค้ำหนุนซื้อเรือท้องเขียวชุมชนและกองทุนน้ำมันที่ตำบลบางตา

เจปอ สะแม ประธานคณะกรรมการ ที่อยู่อาศัยตำบลบางตา อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เล่าว่าตามแผนงานที่ได้รับงบอุดหนุนมีผู้ได้รับประโยชน์จำนวน ๘๒ ครัวเรือน แต่จากการสำรวจข้อมูลมีผู้เดือดร้อนมากกว่าเงินที่ได้รับ จึงต้องแบ่งปันกันอย่างเกื้อกูลที่ตำบลบางตาซึ่งเป็นชุมชนประมงพื้นบ้านมี ๒ หมู่บ้านประชากรมีทั้งไทยพุทธและมุสลิม โดยเฉพาะที่หมู่ ๒ ชาวบ้านจำนวน ๔๕ หลังคาเรือนที่ได้รับการอนุญาตให้อยู่ในที่ของมัสยิด แต่ไม่สามารถสร้างบ้านเรือนขยายต่อไปในที่ดินได้ จึงใช้เงินค้ำหนุนไปซื้อเรือท้องเขียวชุมชนและกองทุนน้ำมัน เนื่องจากเป็นชุมชนประมงพื้นบ้าน ซึ่งต้องใช้น้ำมันในการออกเรือเป็นประจำอยู่แล้ว

ກາດຜນວກ

๑. รายชื่อคณะกรรมการโครงการพัฒนาความมั่นคงในการอยู่อาศัยของคนจนในเมืองและชนบท โดยชุมชนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

□ ที่ปรึกษา

- ประธานคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พลเอกสุรินทร์ พิกุลทอง ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖)
- นายอัมพร ต้วงปาน ผู้นำชุมชนอาวุโส
- นายดีอราแม ดาราแม ผู้นำชุมชนอาวุโส
- นายแก้ว สังข์ชู ผู้นำชุมชน ในคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

□ คณะอนุกรรมการฯ

• ผู้อำนวยการสถาบันสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	ประธานอนุกรรมการฯ
• นายสมชาติ ภาวระสุวรรณ รองผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	รองประธานอนุกรรมการฯ
• ผู้ช่วยเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหาร จังหวัดชายแดนภาคใต้ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)	อนุกรรมการฯ
• ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผน ศูนย์อำนวยการบริหาร จังหวัดชายแดนภาคใต้	อนุกรรมการฯ
• รศ.อับดุลเลาะ อับรู่ กรรมการอิสลามจังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการฯ
• รศ.ดร.ซูกรี หะยีสาแม คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	อนุกรรมการฯ
• ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๒ จังหวัดสงขลา	อนุกรรมการฯ
• นายสิทธิศักดิ์ ตันมงคล สถาปนิกภาคใต้	อนุกรรมการฯ
• พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.ยะลา	อนุกรรมการฯ
• พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.นราธิวาส	อนุกรรมการฯ
• พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.ปัตตานี	อนุกรรมการฯ
• พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.สตูล	อนุกรรมการฯ
• พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.สงขลา	อนุกรรมการฯ
• นายธณินทร์ แวดอเลาะ ผู้แทนเครือข่ายแผนแม่บทชุมชน	อนุกรรมการฯ
• นางพาสนา ศรีศรีทรา ผู้แทนโครงการบ้านมั่นคง	อนุกรรมการฯ
• นายวศิน สาเมาะ ผู้แทนเครือข่ายองค์กรชุมชน จ.ปัตตานี	อนุกรรมการฯ
• นางนิเดาะห์ อีเตแล ผู้แทนเครือข่ายสวัสดิการชุมชน จ.ยะลา	อนุกรรมการฯ
• นายสิโรตม์ แวปาโอะ ผู้แทนเครือข่ายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกิน จ.นราธิวาส	อนุกรรมการฯ
• นายกระจำ ชูชื่น ผู้แทนเครือข่ายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกิน จ.สงขลา	อนุกรรมการฯ
• นายพัชรารุช ชื่นอารมณ ผู้แทนเครือข่ายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดิน จ.สตูล	อนุกรรมการฯ
• นายอับดุลรอซัก เหมวัง ผู้แทนเครือข่ายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกิน จ.สตูล	อนุกรรมการฯ
• นายสะมะแอ เจ๊ะมูดอ ผู้แทนโครงการแก้ปัญหากลุ่มประมงพื้นบ้าน จังหวัดชายแดนภาคใต้	อนุกรรมการฯ
• นายธีรพล สุวรรณรุ่งเรือง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	อนุกรรมการฯ
• ผู้จัดการสำนักงานภาคใต้	และเลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. รายชื่อพื้นที่ตำบลที่ได้รับการสนับสนุนการซ่อม / สร้างที่อยู่อาศัย (แสดงผู้รับประโยชน์ จำนวนครัวเรือน จำนวนหมู่บ้าน) ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

□ รายชื่อพื้นที่จังหวัดสตูล

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๑	๒๕๕๓	สตูล	เมือง	เกดรี	๗	๒๑๘
๒	๒๕๕๓	สตูล	เมือง	เจ๊ะบิลัง	๖	๑๘๖
๓	๒๕๕๓	สตูล	เมือง	ควนโพธิ์	๗	๑๘๑
๔	๒๕๕๓	สตูล	เมือง	เกาะสาหร่าย	๗	๓๕๖
๕	๒๕๕๓	สตูล	เมือง	ควนขัน	๓	๘๙
๖	๒๕๕๓	สตูล	เมือง	ตำมะลัง	๒	๑๑๘
๗	๒๕๕๓	สตูล	เมือง	ปู้ยู	๓	๘๙
๘	๒๕๕๓	สตูล	เมือง	ตันหยงโป	๓	๑๑๐
๙	๒๕๕๓	สตูล	ทุ่งหว้า	นาทอน	๙	๒๗๔
๑๐	๒๕๕๓	สตูล	ทุ่งหว้า	ทุ่งบุหลัง	๕	๑๕๒
๑๑	๒๕๕๓	สตูล	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	๓	๙๕
๑๒	๒๕๕๓	สตูล	ทุ่งหว้า	ซอนคลาน	๔	๑๒๐
๑๓	๒๕๕๓	สตูล	ท่าแพ	ท่าเรือ	๒	๖๗
๑๔	๒๕๕๓	สตูล	ท่าแพ	สาคร	๔	๑๗๐
๑๕	๒๕๕๓	สตูล	ท่าแพ	ท่าแพ	๑	๓๐
๑๖	๒๕๕๓	สตูล	ละงู	ปากน้ำ	๗	๒๓๐
๑๗	๒๕๕๓	สตูล	ละงู	ละงู	๑๘	๕๕๖
๑๘	๒๕๕๓	สตูล	ละงู	กำแพง	๑	๒๙
๑๙	๒๕๕๓	สตูล	ละงู	แหลมสน	๕	๑๙๖
๒๐	๒๕๕๓	สตูล	ควนโดน	ย่านซื่อ	๗	๒๓๕
๒๑	๒๕๕๓	สตูล	ควนโดน	วังประจัน	๑	๓๑
๒๒	๒๕๕๓	สตูล	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ย	๔	๑๒๕
๒๓	๒๕๕๔	สตูล	เมือง	ฉลุง	๑๔	๔๘๖
๒๔	๒๕๕๔	สตูล	เมือง	บ้านควน	๗	๒๒๖
๒๕	๒๕๕๔	สตูล	ท่าแพ	แปะระ	๗	๑๙๓
๒๖	๒๕๕๕	สตูล	ควนโดน	วังประจัน	๓	๙๕
๒๗	๒๕๕๕	สตูล	ควนโดน	ควนโดน	๘	๒๔๙
๒๘	๒๕๕๕	สตูล	ละงู	เขาขาว	๗	๒๑๑
๒๙	๒๕๕๕	สตูล	มะนัง	นิคมพัฒนา	๙	๒๔๕
๓๐	๒๕๕๖	สตูล	ละงู	กำแพง	๑๑	๑๖๑
รวมปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖			๗	๓๐	๑๗๕	๕,๕๗๔

□ รายชื่อพื้นที่จังหวัดสงขลา

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๑	๒๕๕๓	สงขลา	จะนะ	สะกอม	๙	๓๒๙
๒	๒๕๕๓	สงขลา	จะนะ	นาทับ	๑๔	๕๔๐
๓	๒๕๕๓	สงขลา	จะนะ	ท่าหมอไทร	๔	๑๑๖
๔	๒๕๕๓	สงขลา	จะนะ	ตลิ่งชัน	๕	๑๗๑
๕	๒๕๕๓	สงขลา	จะนะ	บ้านนา	๒	๖๕
๖	๒๕๕๓	สงขลา	จะนะ	นาหว้า	๓	๑๑๔
๗	๒๕๕๓	สงขลา	เทพา	ปากบาง	๙	๒๕๖
๘	๒๕๕๓	สงขลา	เทพา	ท่าม่วง	๑๔	๔๒๓
๙	๒๕๕๓	สงขลา	เทพา	เทพา	๒	๙๙
๑๐	๒๕๕๓	สงขลา	เทพา	สะกอมเทพา	๙	๒๕๐
๑๑	๒๕๕๓	สงขลา	เทพา	เกาะสะบ้า	๑	๓๐
๑๒	๒๕๕๓	สงขลา	สะบ้าย้อย	บ้านโหนด	๑	๓๑
๑๓	๒๕๕๓	สงขลา	สะบ้าย้อย	เปียน	๑	๓๐
๑๔	๒๕๕๓	สงขลา	สะบ้าย้อย	จะแหน	๑	๓๐
๑๕	๒๕๕๓	สงขลา	สะบ้าย้อย	สะบ้าย้อย	๙	๒๗๕
๑๖	๒๕๕๓	สงขลา	สะบ้าย้อย	ธารคีรี	๕	๑๔๙
๑๗	๒๕๕๓	สงขลา	สะบ้าย้อย	ทุ่งพอ	๑	๓๑
๑๘	๒๕๕๓	สงขลา	สะบ้าย้อย	เขาแดง	๔	๑๒๔
๑๙	๒๕๕๓	สงขลา	รัตภูมิ	กำแพงเพชร	๑๑	๓๕๖
๒๐	๒๕๕๓	สงขลา	ระโนด	พังยาง	๒	๗๙
๒๑	๒๕๕๓	สงขลา	ระโนด	ท่าบอน	๑	๕๖
๒๒	๒๕๕๓	สงขลา	ระโนด	ปากแตระ	๑	๔๙
๒๓	๒๕๕๓	สงขลา	ระโนด	คลองแดน	๑	๓๔
๒๔	๒๕๕๓	สงขลา	ระโนด	บ่อตรุ	๕	๑๖๙
๒๕	๒๕๕๓	สงขลา	สทิงพระ	คูชุด	๙	๓๒๓
๒๖	๒๕๕๓	สงขลา	สทิงพระ	ท่าหิน	๙	๒๔๐
๒๗	๒๕๕๓	สงขลา	สทิงพระ	วัดจันทร์	๔	๑๔๔
๒๘	๒๕๕๓	สงขลา	สทิงพระ	บ่อแดง	๓	๙๙
๒๙	๒๕๕๓	สงขลา	สทิงพระ	ชุมพล	๑	๓๙
๓๐	๒๕๕๓	สงขลา	สทิงพระ	ดีหลวง	๒	๗๕
๓๑	๒๕๕๓	สงขลา	สทิงพระ	คลองรี	๓	๑๑๔
๓๒	๒๕๕๓	สงขลา	สทิงพระ	กระดังงา	๔	๑๑๗
๓๓	๒๕๕๓	สงขลา	สิงหนคร	ชิงโค	๑	๓๑
๓๔	๒๕๕๓	สงขลา	สิงหนคร	วัดขนุน	๒	๖๓
๓๕	๒๕๕๓	สงขลา	สิงหนคร	รำแดง	๑	๓๒
๓๖	๒๕๕๓	สงขลา	กระแสสินธุ์	เชิงแส	๑	๓๐
๓๗	๒๕๕๓	สงขลา	กระแสสินธุ์	เกาะใหญ่	๗	๓๕๗
๓๘	๒๕๕๓	สงขลา	นาทวี	นาทวี	๑๗	๔๔๕
๓๙	๒๕๕๔	สงขลา	นาทวี	ประกอบ	๗	๒๑๔
๔๐	๒๕๕๔	สงขลา	จะนะ	แค	๗	๒๗๓

ต่อ >>

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๔๑	๒๕๕๕	สงขลา	สติงพระ	สนามชัย	๕	๒๑๑
๔๒	๒๕๕๕	สงขลา	จะนะ	ป่าชิง	๙	๒๙๐
๔๓	๒๕๕๕	สงขลา	สะบ้าย้อย	บาไหย	๕	๑๐๔
๔๔	๒๕๕๕	สงขลา	สิงหนคร	ท่าบ	๗	๒๕๗
๔๕	๒๕๕๖	สงขลา	จะนะ	ตลิ่งชัน	๓	๙๒
๔๖	๒๕๕๖	สงขลา	สะบ้าย้อย	จะแห่น	๔	๙๕
รวมปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖			๑๐	๔๖	๒๒๔	๗,๔๑๓

๒ รายชื่อพื้นที่จังหวัดยะลา

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๑	๒๕๕๓	ยะลา	เมือง	บูดี	๓	๙๙
๒	๒๕๕๓	ยะลา	เมือง	เปาะเล้ง	๒	๕๒
๓	๒๕๕๓	ยะลา	เมือง	ตาเซะ	๒	๖๒
๔	๒๕๕๓	ยะลา	เมือง	ยุโป	๒	๔๔
๕	๒๕๕๓	ยะลา	เมือง	ลำพะยา	๑	๔๕
๖	๒๕๕๓	ยะลา	เมือง	ลิดล	๒	๖๕
๗	๒๕๕๓	ยะลา	เมือง	ท่าสาป	๖	๑๗๔
๘	๒๕๕๓	ยะลา	เมือง	บันนังสตา	๖	๑๙๒
๙	๒๕๕๓	ยะลา	เมือง	ลำใหม่	๗	๑๖๐
๑๐	๒๕๕๓	ยะลา	ยะหา	ยะหา	๒	๖๙
๑๑	๒๕๕๓	ยะลา	ยะหา	ปะแต	๖	๑๔๓
๑๒	๒๕๕๓	ยะลา	ยะหา	ละแ	๔	๑๑๗
๑๓	๒๕๕๓	ยะลา	ยะหา	บาโงยซีแน	๖	๑๖๔
๑๔	๒๕๕๓	ยะลา	ยะหา	บาโร๊ะ	๙	๒๑๙
๑๕	๒๕๕๓	ยะลา	ยะหา	กาตอง	๖	๑๗๓
๑๖	๒๕๕๓	ยะลา	กาบัง	บาละ	๑๐	๒๐๔
๑๗	๒๕๕๓	ยะลา	เบตง	อัยเยอร์เวง	๔	๑๑๒
๑๘	๒๕๕๓	ยะลา	ธารโต	ธารโต	๒	๔๖
๑๙	๒๕๕๓	ยะลา	ธารโต	บ้านแห	๓	๙๕
๒๐	๒๕๕๓	ยะลา	บันนังสตา	บันนังสตา	๓	๗๔
๒๑	๒๕๕๓	ยะลา	บันนังสตา	บาเจาะ	๕	๑๑๔
๒๒	๒๕๕๓	ยะลา	บันนังสตา	ตลิ่งชัน	๑	๒๗
๒๓	๒๕๕๓	ยะลา	บันนังสตา	ตาเนาะปูเต๊ะ	๑๐	๓๐๐
๒๔	๒๕๕๓	ยะลา	บันนังสตา	เขื่อนบางลาง	๑	๒๔
๒๕	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	ยะดี	๕	๑๔๐
๒๖	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	บาลอ	๓	๙๕
๒๗	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	กาบูบอเกาะ	๑	๓๑
๒๘	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	ท่าธง	๓	๗๑
๒๙	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	กอดตืออูรี	๒	๖๔
๓๐	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	บาโงย	๒	๓๒
๓๑	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	จะกิ๊วะ	๖	๑๙๐
๓๒	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	เกะรือ	๗	๒๑๐

ต่อ >>

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๓๓	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	อาซ่อง	๔	๑๒๐
๓๔	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	ปือม้ง	๓	๙๒
๓๕	๒๕๕๓	ยะลา	รามัน	กาลูบิง	๑	๓๕
๓๖	๒๕๕๓	ยะลา	กรงปินัง	บุโร	๒	๕๙
๓๗	๒๕๕๓	ยะลา	กรงปินัง	กรงปินัง	๔	๑๒๐
๓๘	๒๕๕๓	ยะลา	กรงปินัง	สะเอะ	๔	๑๒๓
๓๙	๒๕๕๓	ยะลา	กรงปินัง	ห้วยกระตัง	๔	๑๑๒
๔๐	๒๕๕๔	ยะลา	รามัน	กาลอ	๔	๑๓๗
๔๑	๒๕๕๔	ยะลา	รามัน	เนิงงาม	๗	๒๕๑
๔๒	๒๕๕๕	ยะลา	เมือง	ยะลา	๓	๙๒
๔๓	๒๕๕๕	ยะลา	เมือง	หน้าถ้ำ	๔	๑๐๖
๔๔	๒๕๕๕	ยะลา	เมือง	พร่อน	๖	๑๘๐
๔๕	๒๕๕๕	ยะลา	รามัน	โกตาบารู	๔	๑๒๓
๔๖	๒๕๕๕	ยะลา	รามัน	วังพญา	๗	๒๒๒
๔๗	๒๕๕๖	ยะลา	รามัน	กาลูบิง	๓	๘๕
๔๘	๒๕๕๖	ยะลา	รามัน	ปือม้ง	๓	๑๕๐
รวมปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖			๘	๔๘	๑๙๔	๖,๐๔๙

๑ รายชื่อพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๑	๒๕๕๓	ปัตตานี	เมือง	ปะกาสะรัง	๘	๒๕๔
๒	๒๕๕๓	ปัตตานี	เมือง	ตันหยงลือะ	๓	๑๓๖
๓	๒๕๕๓	ปัตตานี	เมือง	บานา	๑๑	๓๘๕
๔	๒๕๕๓	ปัตตานี	เมือง	ปูยู	๗	๒๒๓
๕	๒๕๕๓	ปัตตานี	เมือง	รูสะมิแล	๖	๑๘๖
๖	๒๕๕๓	ปัตตานี	เมือง	กะมียอ	๒	๖๕
๗	๒๕๕๓	ปัตตานี	เมือง	บาราโหม	๓	๒๐๖
๘	๒๕๕๓	ปัตตานี	เมือง	คลองมานิง	๒	๗๔
๙	๒๕๕๓	ปัตตานี	เมือง	บาราเฮาะ	๔	๑๓๒
๑๐	๒๕๕๓	ปัตตานี	โคกโพธิ์	นาเกตุ	๗	๒๓๔
๑๑	๒๕๕๓	ปัตตานี	โคกโพธิ์	นาประดู่	๖	๒๑๙
๑๒	๒๕๕๓	ปัตตานี	โคกโพธิ์	ทุ่งพลา	๒	๕๘
๑๓	๒๕๕๓	ปัตตานี	โคกโพธิ์	ท่าเรือ	๒	๘๒
๑๔	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	ลูโบะยี่ไร	๘	๒๕๒
๑๕	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	ปานัน	๑	๔๕
๑๖	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	เกาะจัน	๒	๘๒
๑๗	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	สะก่า	๒	๖๓
๑๘	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	กระหวะ	๑	๑๕
๑๙	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	กระเสาะ	๓	๑๒๐
๒๐	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	ปะโด	๓	๑๐๔
๒๑	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	สาคอใต้	๓	๑๑๑

ต่อ >>

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๒๒	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	ลางา	๓	๑๑๖
๒๓	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	ตรัง	๑	๓๒
๒๔	๒๕๕๓	ปัตตานี	มายอ	ถนน	๑	๓๗
๒๕	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	บางเขา	๗	๒๑๑
๒๖	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	ตุง	๘	๒๕๐
๒๗	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	ปอทอง	๙	๒๔๔
๒๘	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	เกาะเปาะ	๑	๕๐
๒๙	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	บุโละนุโย	๒	๘๕
๓๐	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	ลิปะสะโง	๑	๒๙
๓๑	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	บางตาวา	๒	๘๒
๓๒	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	ยาบี	๔	๑๖๙
๓๓	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	ดอนรัก	๕	๑๙๖
๓๔	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	คลองตันหยง	๖	๒๒๖
๓๕	๒๕๕๓	ปัตตานี	หนองจิก	ท่ากำชำ	๓	๑๓๕
๓๖	๒๕๕๓	ปัตตานี	ปะนาเระ	ดอน	๖	๒๑๐
๓๗	๒๕๕๓	ปัตตานี	ปะนาเระ	บ้านนอก	๖	๓๐๓
๓๘	๒๕๕๓	ปัตตานี	ปะนาเระ	พ้อมัง	๔	๑๕๙
๓๙	๒๕๕๓	ปัตตานี	ปะนาเระ	คอกกระบือ	๑	๓๐
๔๐	๒๕๕๓	ปัตตานี	ปะนาเระ	ท่าน้ำ	๑	๓๘
๔๑	๒๕๕๓	ปัตตานี	ปะนาเระ	บ้านกลาง	๓	๑๑๑
๔๒	๒๕๕๓	ปัตตานี	ปะนาเระ	บ้านน้ำบ่อ	๔	๑๔๐
๔๓	๒๕๕๓	ปัตตานี	ปะนาเระ	ปะนาเระ	๕	๒๐๖
๔๔	๒๕๕๓	ปัตตานี		แป้น	๘	๒๗๐
๔๕	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	บือระ	๔	๑๕๖
๔๖	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	ทุ่งคล้า	๕	๒๘๕
๔๗	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	มะนังดาลำ	๖	๑๗๙
๔๘	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	ละหาร	๕	๑๙๓
๔๙	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	เทศบาลตะลุบัน	๒๐	๘๙๒
๕๐	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	บางเก่า	๔	๑๒๓
๕๑	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	ปะเสียววอ	๖	๓๑๐
๕๒	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	กะดุนง	๔	๑๘๖
๕๓	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	เตราะบอน	๒	๙๗
๕๔	๒๕๕๓	ปัตตานี	สายบุรี	ตะบั้ง	๕	๒๒๒
๕๕	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	เขาตูม	๗	๒๔๐
๕๖	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	สะดาวา	๘	๒๑๖
๕๗	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	ประจัน	๙	๓๙๔
๕๘	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	สนอ	๔	๑๒๔
๕๙	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	กระโด	๓	๑๒๒
๖๐	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	กอลำ	๔	๑๘๐
๖๑	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	คลองใหม่	๔	๑๕๒
๖๒	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	ปิตุมุตี	๓	๑๐๕
๖๓	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	เมาะมาวี	๔	๑๓๖
๖๔	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	วัด	๒	๕๘
๖๕	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	ยะรัง	๑	๓๕
๖๖	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะรัง	ระแว้ง	๔	๑๔๓

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
ORGANIZATION FOR COMMUNITY DEVELOPMENT POSSIBLE

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๖๗	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ตะโละ	๕	๑๕๙
๖๘	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ตะโละกาโปร์	๕	๑๑๙
๖๙	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ตาเกาะ	๔	๑๒๔
๗๐	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	สาบัน	๕	๑๑๖
๗๑	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ปลากง	๔	๑๔๓
๗๒	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ตอหลัง	๒	๖๗
๗๓	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ตันหยงดालอ	๑	๒๔
๗๔	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ตาสีอาयर	๒	๙๒
๗๕	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	บาโลย	๑	๓๖
๗๖	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ราตาบันยัง	๑	๓๑
๗๗	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	หนองแรต	๓	๑๔๓
๗๘	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	บางปู	๓	๑๒๖
๗๙	๒๕๕๓	ปัตตานี	ยะหริ่ง	แหลมโพธิ์	๔	๑๒๕
๘๐	๒๕๕๓	ปัตตานี	ไม้แก่น	ไม้แก่น	๔	๑๖๖
๘๑	๒๕๕๓	ปัตตานี	ไม้แก่น	ไทรทอง	๑	๔๒
๘๒	๒๕๕๓	ปัตตานี	ไม้แก่น	ดอนทราย	๔	๑๙๘
๘๓	๒๕๕๓	ปัตตานี	ทุ่งยางแดง	ปากู	๗	๒๐๑
๘๔	๒๕๕๓	ปัตตานี	ทุ่งยางแดง	ตะโละมะนะ	๒	๗๓
๘๕	๒๕๕๓	ปัตตานี	ทุ่งยางแดง	น้ำดำ	๓	๑๒๐
๘๖	๒๕๕๓	ปัตตานี	แม่ลาน	ป่าไร่	๗	๒๑๓
๘๗	๒๕๕๓	ปัตตานี	แม่ลาน	แม่ลาน	๒	๘๐
๘๘	๒๕๕๓	ปัตตานี	กะพ้อ	กะรูปี	๘	๒๗๒
๘๙	๒๕๕๓	ปัตตานี	กะพ้อ	ปล่องหอย	๒	๘๙
๙๐	๒๕๕๔	ปัตตานี	ทุ่งยางแดง	พิเทน	๗	๒๕๕
๙๑	๒๕๕๔	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ยามู	๕	๑๙๓
๙๒	๒๕๕๕	ปัตตานี	โคกโพธิ์	โคกโพธิ์	๙	๓๖๙
๙๓	๒๕๕๕	ปัตตานี	โคกโพธิ์	ช้างให้ตก	๕	๑๘๔
๙๔	๒๕๕๕	ปัตตานี	สายบุรี	เตราะบอน	๙	๓๖๕
๙๕	๒๕๕๕	ปัตตานี	ยะรัง	ยะรัง	๕	๒๒๙
๙๖	๒๕๕๖	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ปียามูม้ง	๕	๑๙๖
๙๗	๒๕๕๖	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ตาสีอาयर	๒	๘๒
รวมปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖			๑๒	๙๗	๔๒๑	๑๕,๖๑๖

๑ รายชื่อพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๑	๒๕๕๓	นราธิวาส	เมือง	กะลุวอ	๘	๒๖๑
๒	๒๕๕๓	นราธิวาส	เมือง	กะลุวอเหนือ	๗	๒๑๒
๓	๒๕๕๓	นราธิวาส	เมือง	โคกเคียน	๑๓	๓๗๘
๔	๒๕๕๓	นราธิวาส	เมือง	บางปอ	๒	๘๓
๕	๒๕๕๓	นราธิวาส	เมือง	มะนังตายอ	๑	๓๒

ต่อ >>

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๖	๒๕๕๓	นราธิวาส	เมือง	บางนาค	๗	๒๔๙
๗	๒๕๕๓	นราธิวาส	ตากใบ	เกาะสะท้อน	๙	๒๗๑
๘	๒๕๕๓	นราธิวาส	ตากใบ	โฆษิต	๓	๑๐๐
๙	๒๕๕๓	นราธิวาส	ตากใบ	เจ๊ะเห	๘	๒๔๒
๑๐	๒๕๕๓	นราธิวาส	ตากใบ	นาค	๑	๔๓
๑๑	๒๕๕๓	นราธิวาส	ตากใบ	บางขุนทอง	๒	๖๒
๑๒	๒๕๕๓	นราธิวาส	ตากใบ	ไพบรวัน	๔	๑๒๐
๑๓	๒๕๕๓	นราธิวาส	ตากใบ	ศาลาใหม่	๖	๒๐๘
๑๔	๒๕๕๓	นราธิวาส	บาเจาะ	กาเยาะมาตี	๖	๑๗๔
๑๕	๒๕๕๓	นราธิวาส	บาเจาะ	บาเจาะ	๘	๑๖๕
๑๖	๒๕๕๓	นราธิวาส	บาเจาะ	บาเราะใต้	๑	๓๙
๑๗	๒๕๕๓	นราธิวาส	บาเจาะ	บาเราะเหนือ	๗	๒๖๓
๑๘	๒๕๕๓	นราธิวาส	บาเจาะ	ปาตุกาสามะ	๒	๗๓
๑๙	๒๕๕๓	นราธิวาส	บาเจาะ	ลูโบะสาวอ	๓	๑๑๑
๒๐	๒๕๕๓	นราธิวาส	ยี่งอ	จอบะ	๙	๒๙๕
๒๑	๒๕๕๓	นราธิวาส	ยี่งอ	ตะปอเยาะ	๕	๑๗๗
๒๒	๒๕๕๓	นราธิวาส	ยี่งอ	ยี่งอ	๗	๒๒๓
๒๓	๒๕๕๓	นราธิวาส	ยี่งอ	ละหาร	๔	๑๑๖
๒๔	๒๕๕๓	นราธิวาส	ยี่งอ	ลูโบะบายะ	๕	๒๖๗
๒๕	๒๕๕๓	นราธิวาส	ระแงะ	กาลิซา	๓	๑๓๑
๒๖	๒๕๕๓	นราธิวาส	ระแงะ	เฉลิม	๗	๒๒๓
๒๗	๒๕๕๓	นราธิวาส	ระแงะ	ตันหยงมัส	๕	๒๐๓
๒๘	๒๕๕๓	นราธิวาส	ระแงะ	ตันหยงลิมอ	๓	๑๒๓
๒๙	๒๕๕๓	นราธิวาส	ระแงะ	บองอ	๑๐	๔๐๘
๓๐	๒๕๕๓	นราธิวาส	ระแงะ	บาโงสะโต	๘	๒๕๔
๓๑	๒๕๕๓	นราธิวาส	รือเสาะ	โคกสะท้อน	๘	๒๓๘
๓๒	๒๕๕๓	นราธิวาส	รือเสาะ	บาตง	๕	๑๑๕
๓๓	๒๕๕๓	นราธิวาส	รือเสาะ	รือเสาะ	๔	๑๑๐
๓๔	๒๕๕๓	นราธิวาส	รือเสาะ	รือเสาะนอก	๕	๑๕๐
๓๕	๒๕๕๓	นราธิวาส	รือเสาะ	เรียง	๘	๒๙๓
๓๖	๒๕๕๓	นราธิวาส	รือเสาะ	ลาโละ	๙	๔๖๓
๓๗	๒๕๕๓	นราธิวาส	รือเสาะ	สามัคคี	๙	๓๑๘
๓๘	๒๕๕๓	นราธิวาส	รือเสาะ	สาวอ	๓	๑๓๘
๓๙	๒๕๕๓	นราธิวาส	รือเสาะ	สุวารี	๘	๓๓๘
๔๐	๒๕๕๓	นราธิวาส	ศรีสาคร	เชิงคีรี	๔	๑๒๔
๔๑	๒๕๕๓	นราธิวาส	ศรีสาคร	ศรีบรรพต	๕	๑๑๗
๔๒	๒๕๕๓	นราธิวาส	ศรีสาคร	ศรีสาคร	๑	๒๒
๔๓	๒๕๕๓	นราธิวาส	ศรีสาคร	ตะมะยูง	๑	๔๓
๔๔	๒๕๕๓	นราธิวาส	แว้ง	กายูคละ	๙	๒๘๗
๔๕	๒๕๕๓	นราธิวาส	แว้ง	ฆอละ	๕	๑๖๓
๔๖	๒๕๕๓	นราธิวาส	แว้ง	แม่ดง	๓	๑๔๑
๔๗	๒๕๕๓	นราธิวาส	แว้ง	โละจูด	๒	๖๑
๔๘	๒๕๕๓	นราธิวาส	แว้ง	แว้ง	๕	๒๔๖
๔๙	๒๕๕๓	นราธิวาส	แว้ง	เอราวัณ	๒	๗๗
๕๐	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุคิริน	เกียร์	๕	๑๗๕

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๕๑	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุคีริน	ภูเขาทอง	๑	๓๙'
๕๒	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุคีริน	มาโมง	๓	๑๕๐
๕๓	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุคีริน	ร่มไทร	๕	๑๕๔
๕๔	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุโหงโกลก	ปูโยะ	๖	๑๗๓
๕๕	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุโหงโกลก	มูโนะ	๕	๑๕๑
๕๖	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุโหงปาดี	ปะลุรู	๘	๒๖๔
๕๗	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุโหงปาดี	ริโกะ	๗	๑๗๕
๕๘	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุโหงปาดี	โต๊ะเต็ง	๕	๑๗๒
๕๙	๒๕๕๓	นราธิวาส	สุโหงปาดี	กาละ	๒	๖๙'
๖๐	๒๕๕๓	นราธิวาส	จะแนะ	จะแนะ	๑๐	๓๐๓
๖๑	๒๕๕๓	นราธิวาส	จะแนะ	ดุซงญอ	๘	๒๘๕
๖๒	๒๕๕๓	นราธิวาส	จะแนะ	ช้างเผือก	๗	๒๘๖
๖๓	๒๕๕๓	นราธิวาส	จะแนะ	ผดุงมาตร	๓	๑๐๕
๖๔	๒๕๕๓	นราธิวาส	เจาะไอร้อง	จวบ	๕	๑๔๑
๖๕	๒๕๕๓	นราธิวาส	เจาะไอร้อง	บุกิต	๑๔	๕๔๘
๖๖	๒๕๕๓	นราธิวาส	เจาะไอร้อง	มะรือโบออก	๘	๑๒๖
๖๗	๒๕๕๔	นราธิวาส	ศรีสาคร	ซากอ	๖	๑๘๑
๖๘	๒๕๕๔	นราธิวาส	ยี่งอ	ลูโบะปือซา	๖	๑๘๐
๖๙	๒๕๕๕	นราธิวาส	ตากใบ	นาคาค	๓	๙๐
๗๐	๒๕๕๕	นราธิวาส	ตากใบ	พร่อน	๖	๑๔๐
๗๑	๒๕๕๕	นราธิวาส	ระแงะ	มะรือโบตก	๙	๓๐๗
๗๒	๒๕๕๕	นราธิวาส	สุโหงโกลก	ปาเสมัส	๘	๒๔๐
๗๓	๒๕๕๖	นราธิวาส	ตากใบ	บางขุนทอง	๔	๘๗
๗๔	๒๕๕๖	นราธิวาส	แว้ง	แว้ง	๒	๔๓
รวมปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖			๑๓	๗๔	๔๐๖	๑๓,๕๑๓

๓. รายชื่อพื้นที่ตำบลที่ได้รับการสนับสนุนเพื่อการแก้ปัญหาที่ดินทำกิน

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ผู้เข้าร่วม	
				ชุมชน	ครัวเรือน
๑	สตูล	เมือง	เกาะสาหร่าย	๑๑	๘๕๐
๒	สตูล	ควนโดน	วังประจัน	๖	๙๕๐
๓	สงขลา	จะนะ	นาหว้า	๑๒	๑,๓๖๓
๔	สงขลา	จะนะ	สะพานไม้แก่น	๘	๕๙๗
๕	สงขลา	จะนะ	ท่าหมอไทร	๑๐	๕๒๒
๖	สงขลา	นาทวี	นาหมอศรี	๘	๒๕๐

ต่อ >>

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ผู้เข้าร่วม	
				ชุมชน	ครัวเรือน
๗	สงขลา	นาทวี	คลองขวาง	๗	๑,๒๖๐
๘	สงขลา	เทพา	วังใหญ่	๘	๖๒๐
๙	สงขลา	สะบ้าย้อย	บาไหย	๕	๑,๓๑๕
๑๐	สงขลา	รัตภูมิ	เขาพระ	๑๑	๑,๑๐๖
๑๑	นราธิวาส	ระแงะ	กาฬิชา	๔	๑,๓๗๕
๑๒	นราธิวาส	ระแงะ	มะรือโตน	๕	๖๘๘
๑๓	นราธิวาส	ศรีสาคร	ชากอ	๓	๔๑๖
๑๔	นราธิวาส	ศรีสาคร	เชิงคีรี	๔	๗๓๓
๑๖	นราธิวาส	ศรีสาคร	ศรีบรรพต	๕	๗๘๐
๑๗	นราธิวาส	แว้ง	แว้ง	๓	๓๐๐
๑๘	นราธิวาส	จะแนะ	ดุซงญอ	๗	๘๙๒
๑๙	ยะลา	เบตง	อัยเยอร์เวง	๑๑	๒,๗๐๐
๒๐	ยะลา	รามัน	กาลอ	๔	๔๒๐
๒๑	สตูล	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ย	๘	๑,๕๕๙
๒๒	สตูล	ละงู	ปากน้ำ	๗	๖๗๑
๒๓	สตูล	เมือง	เจ๊ะบิลัง	๖	๑,๒๐๐
๒๔	สงขลา	สะบ้าย้อย	ธารคีรี	๖	๑,๐๒๕
๒๕	สงขลา	สะบ้าย้อย	เขาแดง	๗	๑,๖๐๑
๒๖	ปัตตานี	โคกโพธิ์	ทรายขาว	๖	๓๕๐
๒๗	ปัตตานี	โคกโพธิ์	นาประดู่	๒	๑๓๐
๒๘	ปัตตานี	โคกโพธิ์	ช้างให้ตก	๓	๑๒๐
๒๙	ปัตตานี	โคกโพธิ์	ทุ่งพลา	๓	๑๐๐
๓๐	ปัตตานี	โคกโพธิ์	ปากล่อ	๙	๑๒๐
๓๑	นราธิวาส	ระแงะ	ตันหยงลิมอ	๑	๒๕๐
๓๒	นราธิวาส	เมือง	กะลุวอ	๕	๗๐๐
๓๓	นราธิวาส	แว้ง	โละจูด	๕	๙๖๔
๓๔	นราธิวาส	แว้ง	แม่ดง	๓	๕๐๐
๓๕	นราธิวาส	แว้ง	เอราวัณ	๕	๕๐๐
๓๖	นราธิวาส	รือเสาะ	ลาโละ	๓	๒๘๖
๓๗	ยะลา	ยะหา	ปะแต	๙	๑,๒๔๐
๓๘	ยะลา	เมือง	ลำพะยา	๔	๕๕๐
๓๙	ยะลา	รามัน	โกตาบารู	๔	๙๗๔
๔๐	ยะลา	รามัน	ป้อมม้ง	๔	๒๙๕
๔๑	ยะลา	กรงปินัง	กรงปินัง	๕	๓๐๐
๔๒	ปัตตานี	ยะรัง	ยะรัง	๖	๑,๒๗๙
๔๓	ปัตตานี	ยะรัง	ปิตุมดี	๕	๙๙๘
๔๔	ปัตตานี	ยะรัง	วัด	๕	๘๖๒

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

๔. ตัวอย่างบ้านที่ซ่อมสร้างภายใต้โครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน
ด้านที่อยู่อาศัย ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

 บ้านในจังหวัดสตูล

ก่อนสร้าง

หลังสร้าง

เจ้าของบ้าน : นายเหียด ช้างน้ำ (อายุ ๖๓ ปี)
บ้านเลขที่ : ๑๔๔ หมู่ ๑ ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล
ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
งบประมาณ : ๑๑๐,๖๑๘ บาท

ก่อนสร้าง

หลังสร้าง

เจ้าของบ้าน : นายสมปอง ละเมาะ (อายุ ๓๗ ปี)
อาชีพ : รับประมง
บ้านเลขที่ : ๕๗ หมู่ ๓ ตำบลทุ่งนุหลั่ง
อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
งบประมาณ : ๑๑๐,๐๐๐ บาท
งบที่ใช้จริง : ๑๐๔,๑๒๔ บาท

หลังสร้าง

เจ้าของบ้าน : นางศรีสุตา โกบลำ (อายุ ๔๓ ปี)
 บ้านเลขที่ : ๑๗๔ หมู่ ๑๓ ตำบลละงู
 อำเภอละงู จังหวัดสตูล
 ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
 งบประมาณ : ๑๑๐,๐๐๐ บาท

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นางหย้า รักชาติ (อายุ ๔๕ ปี)
 สถานะ : ไม่มีรายได้ รับเงินยืมชีพ
 บ้านเลขที่ : ๕๓/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลขนอนคลาน
 อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

หลังสร้าง

ประเภทบ้าน : ซ่อมแซม
 งบประมาณ : ๒๘,๔๙๐ บาท
 งบใช้จริง : ๒๖,๗๔๖ บาท

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นางสาวลิติ๊ะ ขุนแสงอายุ (๓๘ ปี)
 อาชีพ : รับจ้าง
 บ้านเลขที่ : ๔๙/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลขนอนคลาน
 อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

หลังสร้าง

ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
 งบประมาณ : ๗๓,๖๖๑ บาท
 งบที่ใช้จริง : ๗๗,๒๔๑ บาท

บ้านในจังหวัดสงขลา

หลังสร้าง

เจ้าของบ้าน : นางวิไล เคียงศรี
บ้านเลขที่ : ๑๘ หมู่ ๓ ตำบลสนามชัย
อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา
ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
(ก่อนหน้านี้ไม่มีบ้านของตนเอง)
งบประมาณ : ๙๙,๐๐๐ บาท
และใช้เงินของตนเองจำนวนหนึ่งด้วย

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นายทรงกรด แก้วศรี
บ้านเลขที่ : ๓๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลคูขุด อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา
ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
งบประมาณ : ๕๐,๐๐๐ บาท

หลังสร้าง

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นายฉ้าย แก้วสุวรรณ
บ้านเลขที่ : ๔๖/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลวัดจันทร์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา
ประเภทบ้าน : ซ่อมแซม
งบประมาณ : ๑๕,๐๐๐ บาท

หลังสร้าง

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นายมะนอ มุสอติ๊ะ (อายุ ๘๑ ปี)
บ้านเลขที่ : หมู่ที่ ๒ บ้านปลักบ่อ ตำบลสะบ้าย้อย อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
งบประมาณ : ๙๐,๙๑๕ บาท

หลังสร้าง

บ้านในจังหวัดยะลา

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นายต่วนบาตารอ กูและ (อายุ ๔๙ ปี)
บ้านเลขที่ : ๘๒/๑ หมู่ ๓ ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
งบประมาณ : ๖๗,๕๐๑ บาท

หลังสร้าง

หลังสร้าง

เจ้าของบ้าน : นางมัสนี สะมาฮารี (อายุ ๓๗ ปี)
บ้านเลขที่ : ๓๕ หมู่ ๑ ตำบลพร่อน จังหวัดยะลา
ประเภทบ้าน : ต่อเติม / ซ่อมแซม
งบประมาณ : ๓๔,๐๐๐ บาท

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นางพาอีชะ นิเดร์
 บ้านเลขที่ : ๒๗/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลเกะรอก อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
 ประเภทบ้าน : ซ่อมแซม
 งบประมาณ : ๕๐,๐๐๐ บาท

หลังสร้าง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

บ้านในจังหวัดปัตตานี

ก่อนสร้าง

หลังสร้าง

เจ้าของบ้าน : นางรายะ อาแว (เป็นหญิงหม้าย มีสมาชิกในครอบครัวหลายคน)
บ้านเลขที่ : ๓๒ หมู่ที่ ๓ ตำบลพ้อมิ่ง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
งบประมาณ : ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ก่อนสร้าง

หลังสร้าง

เจ้าของบ้าน : นายแสง เงินรัตน์ (อายุ ๘๔ ปี)
บ้านเลขที่ : ๒๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลละหาร อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
งบประมาณ : ๑๑๐,๐๐๐ บาท
งบที่ใช้จริง : ๑๐๐,๙๐๐ บาท

ก่อนสร้าง

หลังสร้าง

เจ้าของบ้าน : นางปีเยาะ มารีจิ

บ้านเลขที่ : ๑๐๐ หมู่ ๔ ตำบลไม้แก่น อำเภอมายา จังหวัดปัตตานี

ปัญหาความเดือดร้อน : ผู้สูงอายุไม่มีรายได้ มีหลานพิการ

ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่

งบประมาณ : ๙๐,๐๐๐ บาท

บ้านในจังหวัดนราธิวาส

เจ้าของบ้าน : นางโรฮานี สามะ
บ้านเลขที่ : ๑ หมู่ ๒ ตำบลสุวารี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส
ประเภทบ้าน : ต่อบัณ
งบประมาณ : สันับสนุนจากเงินค้ำหนุน ๔๕,๐๐๐ บาท

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นางนิสสะ นินา (อายุ ๖๒ ปี)
บ้านเลขที่ : ๖๓/๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลเยื้อง
อำเภอเยื้อง จังหวัดนราธิวาส
ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่

หลังสร้าง

งบประมาณ : ๘๐,๐๐๐ บาท
งบใช้จริง : ๘๑,๖๗๕ บาท

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นายดอเลาะ บากา (อายุ ๔๘ ปี)
บ้านเลขที่ : ๑๕๗/๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลซากอ
อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

หลังสร้าง

ประเภทบ้าน : ซ่อมแซม
งบประมาณ : ๔๙,๑๓๘ บาท

ก่อนสร้าง

เจ้าของบ้าน : นายมามู มะบายะ (อายุ ๔๑ ปี)
บ้านเลขที่ : ๙/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลจอบะ
อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส

หลังสร้าง

สมาชิกครัวเรือน : ๔ คน
ประเภทบ้าน : สร้างบ้านใหม่
งบประมาณ : ๗๔,๐๒๐ บาท

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.codi.or.th

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

Community Organizations Development Institute (Public Organization)

๙๑๒ ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น
เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐
โทรศัพท์ : ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๐๐-๙
โทรสาร : ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๒๑

สำนักงานภาคใต้ตอนบนและตอนล่าง

๒๙ หมู่ ๑๐ ถนนดอนรู-ชายคลอง ตำบลตำนาน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
โทรศัพท์ : ๐๗๔ ๖๑๕ ๘๑๖ โทรสาร : ๐๗๔ ๖๑๗ ๕๕๙
E-mail: south@codi.or.th www.codi.or.th

ISBN 978-616-91362-2-4

9 786169 136224